

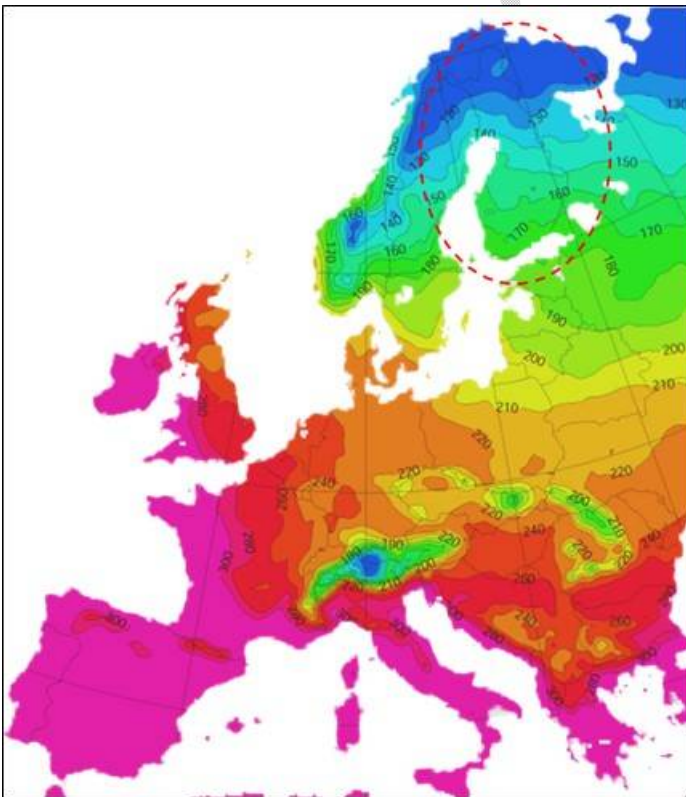
2.1. Särskilt mål 1: Stöd för jordbruksinkomster som det går att leva på och jordbrukets motståndskraft i hela EU för att förbättra livsmedelstryggheten

Ett av tre huvudmål i den kommande jordbrukspolitiken är "att främja en smart, motståndskraftig och diversifierad jordbrukssektor för livsmedelstryggheten". För att nå målet bör lantbruksföretagarna tillförsäkras en skälig inkomstnivå på vilken matproduktionens lönsamhet bibehålls och verksamheten även kan utvecklas och moderniseras på önskat sätt. Finlands nordliga förhållanden och andra särdrag sett till övriga EU är mycket relevanta för matproduktionen framförallt utifrån det särskilda målet 1.

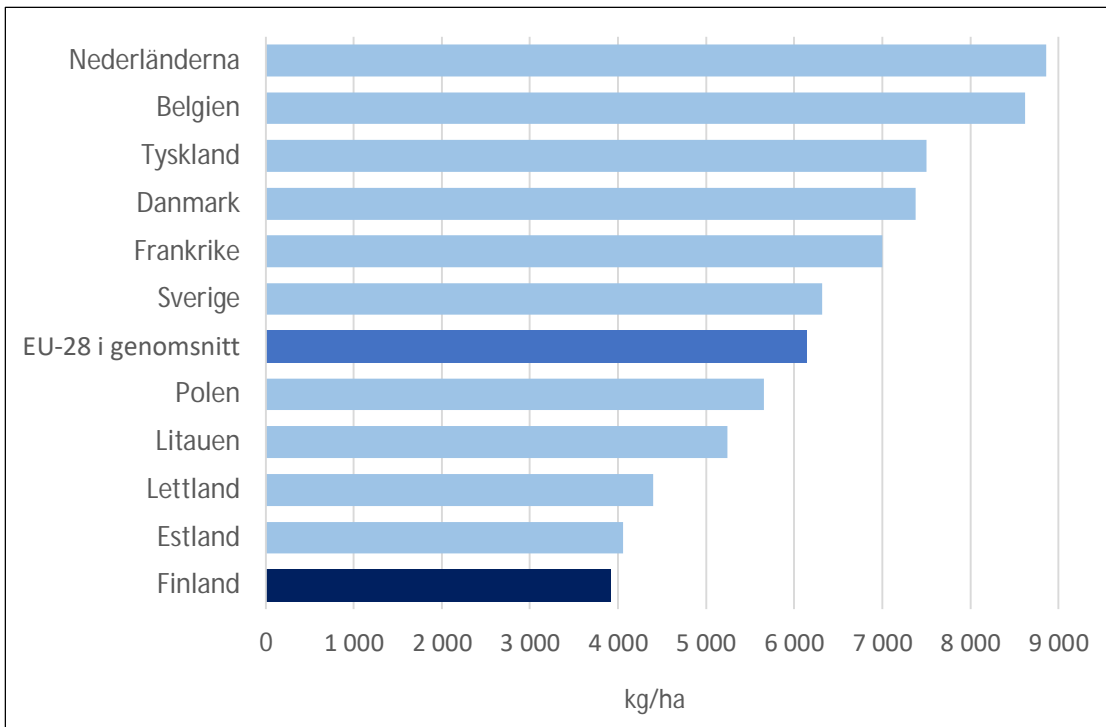
2.1.1 Nuläge

Klimatförhållanden som påverkar jordbruket

Produktionsförutsättningarna i det finländska jordbruket påverkas centralt av vårt nordliga klimat. Vegetationsperiodens längd varierar mellan 110 och 180 dygn. Betesperioden är i genomsnitt högst 120 dagar lång. Den effektiva värmesumman är 500 °C i landets norra delar och 1 400 °C i landets sydligaste del. Detta medför stora naturliga begränsningar i förhållande till de jämförbara jordbruksområdena i EU. I Finland är produktionskostnaderna inom växtodlingen höga och på grund av de nordliga produktionsförhållandena förblir skördemängderna betydligt lägre i jämförelse med de sydligare produktionsområdena i EU. Till exempel i södra Sverige och i Danmark är vegetationsperioden över en månad längre än i södra Finland och vintrarna är betydligt mildare. I de finländska förhållandena är det inte möjligt att odla höstspannmål och höstoljeväxter i lika stor utsträckning som i de sydligare delarna av Europa. På grund av den korta vegetationsperioden och den kalla vintern kan ett mycket begränsat antal växtarter och sorter odlas i de odlingsförhållanden som råder i Finland.

Figur 2.1.1. Vegetationsperiodens medellängd i dygn (Meteorologiska institutet).

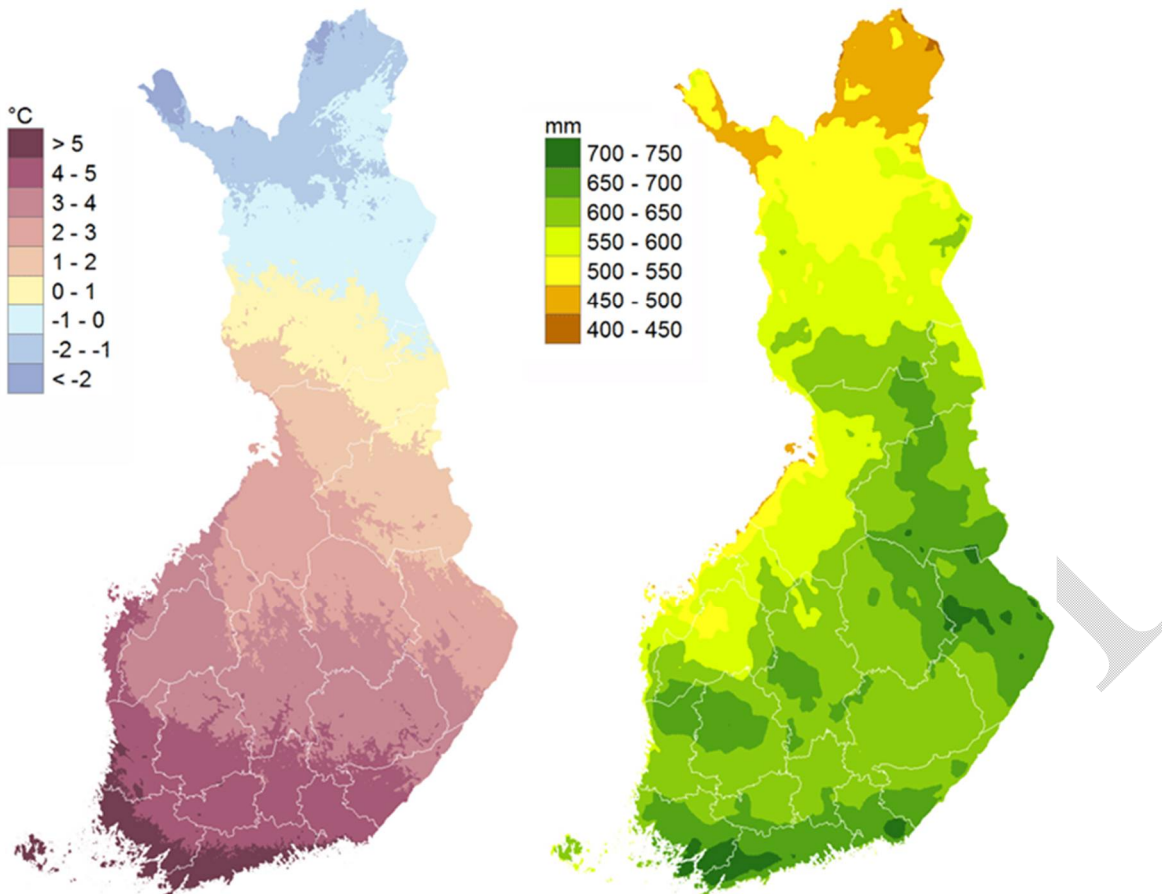

Figur 2.1.2. Medelskörd av vete i de nordligaste EU-länderna 2014–2018.

Skördestatistiken visar tydligt hur vegetationsperiodens längd påverkar skördepotentialen. Enligt de senaste femårsuppgifterna (2014–2018) från EU:s jordbruksredovisningssystem (FADN) uppgick Finlands veteskörd till ca 63 procent av medelskörden i hela EU. Jämfört med t.ex. Nederländerna och Belgien var Finlands veteskörd per hektar mindre än hälften så stor under femårsperioden.

Regnmängden under vegetationsperioden uppgår till 340–370 mm i södra Finland och 220–280 mm i norra Finland. Årsnederbörden är klart större än avdunstningen, det är bara under högsommaren avdunstningen överstiger regnmängden. Den långa vintern och förekomsten av tjäle samt åkrarnas jordarter inverkar på odlingsområdenas vattenhushållning och odlingstekniken. För odling krävs effektiv dikning av åkrarna. Av de odlade åkrarna är cirka 60 procent täckdikade, medan cirka 25 procent har öppna diken. Endast cirka 15 procent av åkerarealen kan användas för odling utan dikning. Diken och täckdiken medför ständigt extra kostnader på grund av iståndsättningsbehoven.

Jordens fuktighet, luftighet och temperatur påverkas av åkermarkens struktur, som därmed är avgörande för jordens produktionsförmåga och utfallet av odlingsåtgärderna. Åkrar med en bra struktur torkar tidigt på våren och torkningen blir jämn. Jorden har bra genomsläplighet och man slipper vattenpölar på åkern. Jorden är lättarbetad, växtens rötter kan tränga in djupt och i torra kan växtligheten också dra nytta av bevattning. Jordmånen i Finland har inte så stor naturlig bördighet eftersom den är sur och inte särskilt näringsrik i genomsnitt. Bördigheten förbättras genom kalkning, gödsling, lämpliga grödor och bearbetning.

Figur 2.1.3. Årets medeltemperatur och regnmängd 1981-2010 (Meteorologiska institutet).

Anpassningen av jordbruket till kommande förhållanden inbegriper flera väder- och årstidsfaktorer. Klimatförändringarna kan höja medeltemperaturen i Finland med upp till sex grader innan seklets slut. Hos oss blir temperaturökningen större på vintern än på sommaren. Uppvärmningen gör den finländska jordmänen torrare eftersom avdunstningen ökar. Torrast blir den på vårarna. I framtiden kan vi få mycket torra somrar upp till 2–3 gånger på tio år. För Finlands del bedöms regnmängden öka och skyfallen bli kraftigare genom det varmare klimatet. Förändringen är relativt sett större på vintern och i norr än på sommaren och i söder. Det kan regna i tillräcklig mängd men det sker sällan.

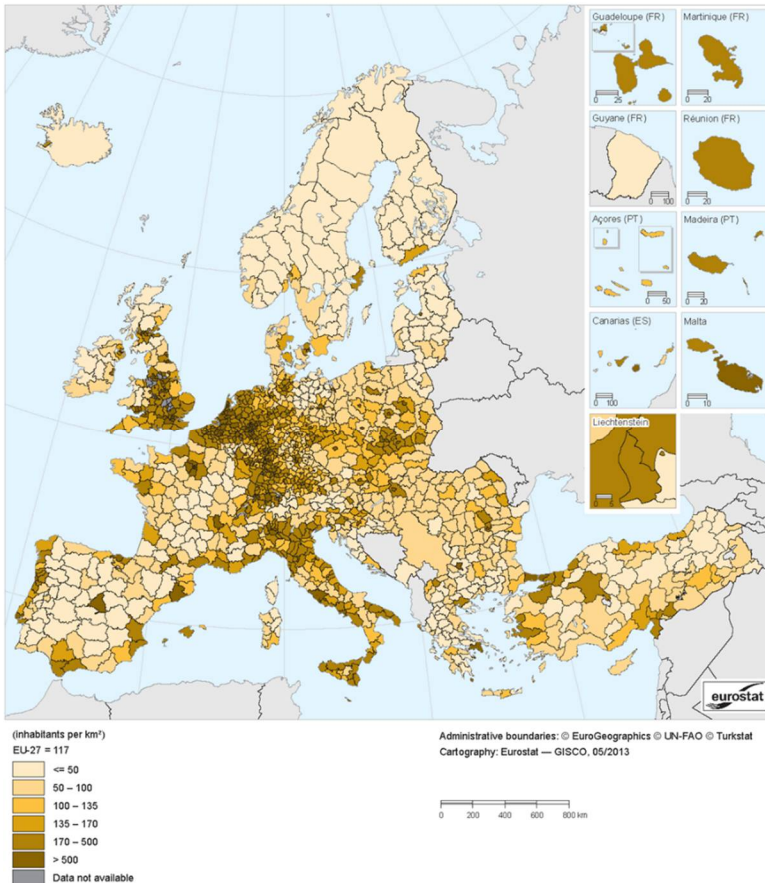
I jordbruket ska man alltså vara beredd på såväl torra och våta perioder men även kyla. Likaså ska man uppmärksamma väderförhållandenas konsekvenser – särskilt för jordmänen och förekomsten av växtskadegörare och djursjukdomar. Om riskerna kan förebyggas skulle den längre vegetationsperioden kunna gynna finländskt jordbruk.

Jordbruksmarkens och Finlands geografiska särdrag

C.04: Total areal:	338 440 km ² (2015)
C.05: Land:	2012
jordbruk (naturlig betesmark)	0,05 %
jordbruk (totalt)	8,55 %
byggd areal	1,35 %
skog (totalt)	61,74 %
skog (under omställning)	9,60 %
naturområde	9,03 %
övrig (inkl. hav och inlandsvatten)	9,68 % av total areal
C.17: Jordbruksmark, 1000 ha (utnyttjad jordbruksareal/UAA):	2 272 (2017)

Finland är det femte största EU-landet i areal men bara på plats 18 i folkmängd. Därmed har Finland en markant låg befolkningstäthet, 18 invånare/km², och stora glesbygdsområden. EU-ländernas genomsnittliga befolkningstäthet är 117 invånare/km². Finlands areal bestående av land och inlandsvatten är 338 000 km². 90 % är land och resten inlandsvatten. Skogsbruksmark står för ca 86 % och jordbruksmark för drygt 7 % av landarealen. Jordbruksmarkens andel i markanvändningen har varit rätt stabil och 2018 uppgick arealen till 2 271 900 hektar.

Population density, by NUTS 3 regions, 2011 (*)
(inhabitants per km²)

(*) Population density is calculated as the ratio between (annual average) population and the surface (land) area; land area is a region's total area, excluding the area under inland water; Mecklenburg-Vorpommern (DE8), Illes Balears (ES53), Canarias (ES7), Malta, the United Kingdom, Croatia and Turkey, 2010; Serbia, national level. Source: Eurostat (online data codes: demo_r_d3dens, demo_pjan and cpc_agmain)

Figur 2.1.4. Befolkningstäthet i olika EU-länder per NUTS3-område (Eurostat).

Åland är en ögrupp som är belägen i Östersjön och ett landskap som hör till Finland och som är det enda landskap som har egen självstyrelse. Åland är till både folkmängd och landsyta det minsta landskapet i Finland. Fastlandet Åland är 50 kilometer långt och 45 kilometer brett. Öns areal är 689 km². Skärgården på Åland beräknas omfatta 6 757 öar och krediter med en storlek på minst 0,25 hektar, varav 60 är bebodda. Landskapets klimat är varmare än på andra håll i Finland, och årstemperaturen är +6 °C på Åland och medeltemperaturen -3 °C i februari.

Finland är beläget långt ifrån EU:s stora konsument- och produktionsinsatsmarknader och inom landet leder de långa avstånden och den glesa bebyggelsen till att kostnaderna stiger. EU:s enda interna vägförbindelse mellan Finland och Central-/Sydeuropa går via norra Finland och norra Sverige. Finland kännetecknas av att det finns stora skogs- och vattenområden men relativt få åkerområden samt att skiftena i genomsnitt är små. På landsnivå är skiftenas medelstorlek något under 2,5 hektar. Eftersom gårdarnas medelstorlek är ca 49 har en genomsnittlig gård mer än tio skiften utspridda av topografiska skäl. Detta medför oundvikligen extra kostnader i jordbruket.

Tittar man landskapsvis finns de största skiftena i Egentliga Tavastland, där medelstorleken är 3,2 hektar. På Åland är medelstorleken bara ca 1,4 hektar och i Lappland 1,7 hektar. Det går att öka storleken och få kostnadsbesparingar genom lokala ägoregleringar, som de senaste åren effektiviserat åkeranvändningen med ca 7 000 – 9 000 hektar per år (JSM:s ägoregleringsstrategi 2015-2020). På landsnivå blir kostnadsbesparingen rätt begränsad på grund av jordbruksmarkens relativt lilla areal och de stora skogs- och vattenområdena samt de utspridda skiftena, men lokalt kan man uppnå mycket betydande kostnadsbesparingar med ägoreglering.

En av de viktigaste produktionsfaktorerna är åkermark, där priserna varierar betydligt områdesvis. Här är områdets arrendepriser den bästa indikatorn på grund av de relativt få köpen av åkermark per år. Enligt de senaste årens statistik gjordes 500-700 köp av åkermark på över två hektar per år. De senaste åren har 60 procent av jordbruks- och trädgårdsföretagen arrenderat åker. Över en tredjedel av hela åkerarealen har varit arrenderad. Arrendepriser per område, gårdstyp och produktionsinriktning Senaste statistiken över priserna på arrenderad åkermark är från 2016. Då betalade jordbruks- och trädgårdsföretagen i snitt 223 euro per hektar och år för arrenderad åkermark. Gårdarnas och områdenas arrendepriser varierar rätt mycket, från 1 euro till 2 000 euro per hektar. Regionalt var arrendepriserna högst i Egentliga Finland, i snitt 350 euro/ha, och i Satakunta, i snitt 297 euro/ha. De lägsta arrendepriserna hade Lappland och Kajanaland, i snitt cirka hundra euro per hektar. Trädgårdslägenheternas arrendepriser låg klart över landsgenomsnittet, 293 euro/ha. Ekologiska gårdar betalade något mer för åkern än konventionella; i snitt 227 euro jämfört med de konventionella gårdarnas 221 euro per hektar.

Figur 2.1.5. Priserna på arrenderad åker 2016 (Naturresursinstitutet).

Finlands särdrag i fråga om produktionssätt och -villkor

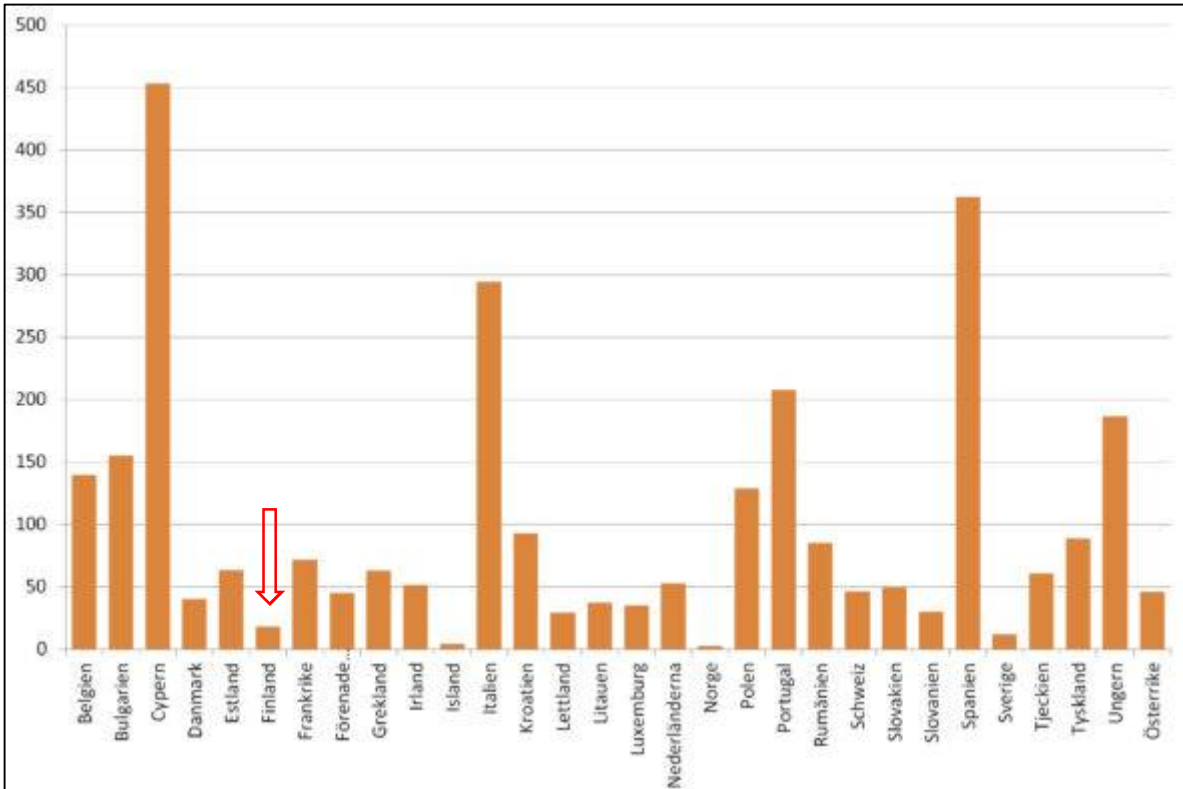
Prisnivån för finländska producenter i volymprodukter såsom mjölk, kött och spannmål bestäms av prisnivån på EU-marknaden och internationellt och då enligt lägre kostnadsnivå och produktionsstandarder än i Finland. Dessa produkter har stor betydelse för den globala livsmedelshandeln ur Finlands perspektiv och möter en särskilt hård internationell priskonkurrens. Samtidigt är de finländska villkoren och kraven för t.ex. produktionsdjurens välfärd, medicinering och jordbrukets miljöskydd strängare än genomsnittligt i EU. I Finland är det inte tillåtet att kapa svansen på grisar eller kupera näbben på höns och kalkoner, och antibiotika ges bara till insjuknade produktionsdjur vid behov. Över 90 % av den odlade arealen är också 2014–2020 med i miljöersättningssystemet och främjar effektivt dess miljö- och klimatmål.

Finland har en bra situation i fråga om djursjukdomar och här förekommer inga sjukdomar för vilka utrotning inom EU föreskrivits. Finland har inte heller många av de djursjukdomar där utrotning inom unionen inte föreskrivits. Den goda situationen upprätthålls genom rådgivning, kontrollerad flyttning av djur, skydd på gårdsnivå och hälsovårdsprogram organiserade av näringen. Vid förekomst av en djursjukdom som ska utrotas inom unionen ersätts utrotningskostnaderna av staten. För vissa andra djursjukdomar, såsom salmonella, kan gruppforsäkringar tecknas. Förebyggande av salmonella är husdjurssektorns viktigaste mål i förhindrandet av djursjukdomar och medför en hel del kostnader. På grund av den nya gårdsstrukturen orsakar salmonella stora saneringskostnader och för närvarande har ersättningarna från gruppforsäkringarna redan nått eller håller på att nå den övre ersättningsgränsen. Framtiden för försäkringarna står nu på spel. (Riksdagens jord- och skogsbruksutskott, utlåtande 25/2018 rd, www.eduskunta.fi/FI/vaski/Lausunto/Sivut/MmVL_25+2018.aspx). Antalet salmonellafall har ökat de senaste åren.

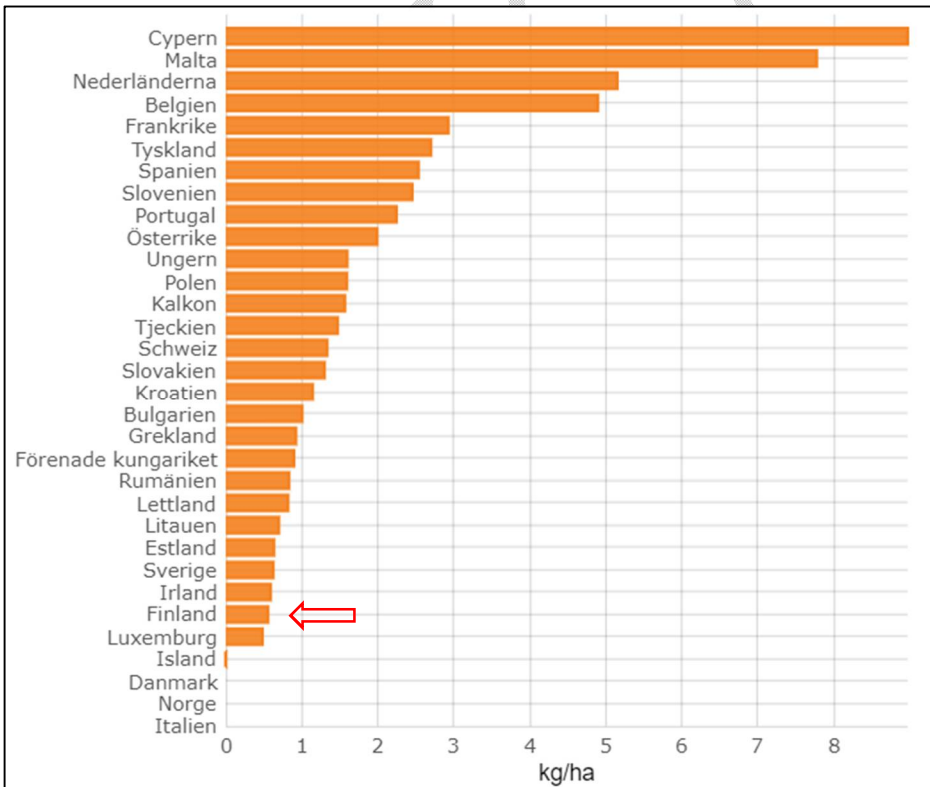
Produktionsdjurens välfärd, ett gott hälsoläge och effektiva åtgärder mot t.ex. salmonella möjliggör att antibiotika används så lite i Finland (figur 2.1.6), vilket i sin tur har betydelse för miljön och människors hälsa. Den ringa användningen av antibiotika och hur betydelsefullt detta är i det finländska sättet att producera livsmedel behandlas mer detaljerat under särskilt mål 9 i Finlands CAP-plan. I Finland är mängden läkemedel som hamnar i jordmänen via produktionsdjurens gödsel mindre än i andra länder. Zoonoser förekommer sällan och det viktigaste är att bakteriers känslighet för antibiotika bevaras, vilket betyder att den antimikrobiella resistensen är internationellt sett exceptionellt låg hos oss. Den finländska produktionsdjursektorn använder näst minst antibiotika i EU och förekomsten av vissa konkreta bakterier, såsom salmonella, har varit exceptionellt lågt i Finland.

Grundläggande för livsmedlens renhet är att viktiga produktionsinsatser som jord och vatten är rena. Åkerjordens renhet är beroende av jordmånens geokemiska sammansättning och de ämnen, t.ex. gödsel, gödselmedel och bekämpningsmedel, som hamnar i jordmänen under produktionsprocessen. I Finland bekämpas växtskadedegörare proaktivt och samtidigt med eftertanke för att bekämpningskostnaderna ska förbli måttliga. Finland hör också till de länder i Europa som använder minst bekämpningsmedel per hektar¹. Mängden verksamma ämnen för växtskyddsmedel som användes i Finland 2018 uppgick till 0,6 kg/ha (figur 2.1.7) medan användningen var mångdubbel i sydligare produktionsområden. Hur ändamålsenlig och liten användningen av kemiskt växtskydd är i Finland behandlas mer detaljerat under särskilt mål 6 och 9 i Finlands CAP-plan. Regleringen av tungmetallhalter i gödselmedel är bland de striktaste i Europa och Finland har den lägsta mängden tungmetaller även då detta undersökts i utspritt slam på åkrar (figur 2.1.8).

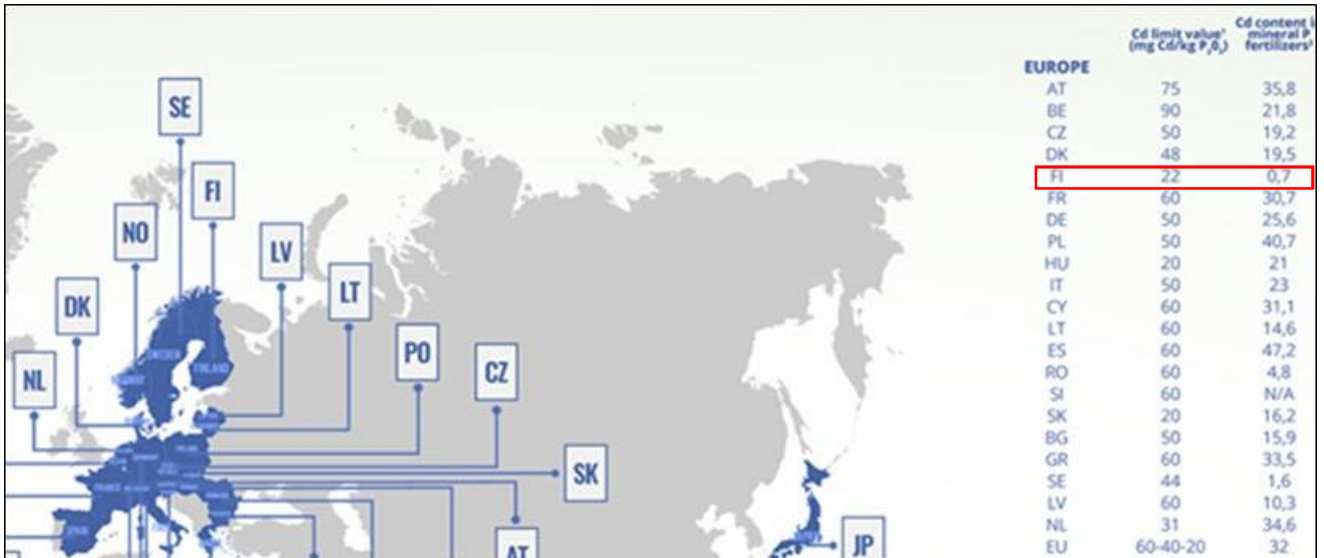
¹ Växtskyddsmedel omfattar herbicider, insekticider, fungicider, molluskicider, tillväxtregulatorer och andra ämnen. Försäljningen statistikförs i ton av de verksamma ämnena. Jämförbara siffror fås när försäljningsvolymerna divideras med den jordbruksareal som används (Utilised Agricultural Area, UAA).

Figur 2.1.6. Mängden produktionsdjur sett till total försäljning av mikroblakemedel i olika länder 2016, mg/PCU (Naturresursinstitutet, Eurostat).

Figur 2.1.7. Verksamma växtskyddsämnen kg/ha UAA 2018 (Naturresursinstitutet, Eurostat).

Figur 2.1.8. Kadmiumhalt i fosforgödselmedel i olika EU-länder, mg Cd/kg P.
 (Andrea E. Ulrich. "Cadmium governance in Europe's phosphate fertilizers: Not so fast?"
www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0048969718334326?via%3Dihub)

Jordbrukets produktionskostnader i Finland och närliggande EU-länder i snitt

Det finns stor variation mellan gårdsbruksenheterna och produktionsinriktningarna även inom länderna, men i Finland är produktionskostnaderna särskilt höga av många skäl, såsom beskrivits ovan. Detta syns tydligt i EU-kommissionens jordbruksredovisningssystem (FADN), där de senaste uppgifterna är från 2018. När marknadsintäkterna ställs i proportion till produktionskostnaderna ser man i genomsnittet för femårsperioden 2014-2018 att det i Finland krävdes en produktionsinsats på 1,31 euro för varje euro man fick från marknaden (figur 2.1.9). I denna granskning består intäkterna av husdjurs- och växtodlingsintäkter och övriga jordbruksintäkter men inkluderar inget jordbruksstöd. Produktionskostnaderna består av direkta kostnader (bl.a. gödsel, utsäde, foder) och omkostnader (bl.a. underhåll, energi), avskrivningar samt externa kostnader (bl.a. löner, hyror, räntor).

Figur 2.1.9. Vad fick gårdsbruksenheterna betala i produktionskostnader för att få en euro från marknaden 2014-2018? (FADN)

I Finland behövde man under denna period i snitt använda 1,31 euro för att få en intäkt på 1 euro från marknaden. Övriga medlemsländer i Östersjöområdet hade en betydligt lägre kostnadsnivå relativt sett. I Finland låg produktionskostnadsnivån 2014-2018 i genomsnitt 46 % över EU-genomsnittet. Skillnaden förklaras av låg skördenivå för odlade grödor, framförallt på grund av naturförhållandena, och av höga produktionskostnader sett till intäkterna. Arbetskostnaderna är också relativt stora i Finland på grund av gårdsstrukturen och naturförhållandena. Även denna territoriella jämförelse av intäkter och kostnader visar att Finland har ett särskilt stort behov av åtgärder som ingår i den gemensamma jordbrukspolitik.

Eftersom produktionskostnaderna inom jordbruket i genomsnitt är klart högre än i de övriga medlemsländerna, är det ändamålsenligt att i Finland använda produktionsbundna stöd för att säkerställa konkurrenskraften hos produktionen av råvaror för livsmedel på lång sikt.

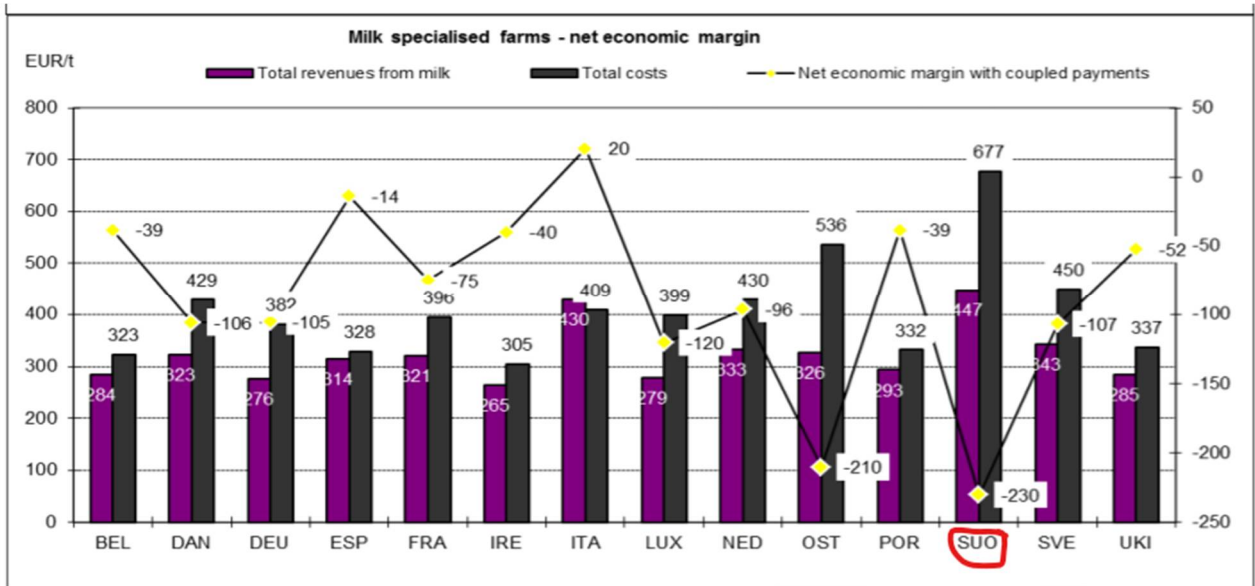
Jordbrukets konkurrensackdelar har kompenserats genom kopplat stöd inom mjölk-, nöt-, får-, get-, proteinväxt- och specialväxtsektorerna. Med stödet upprätthålls även konkurrenskraften för frilandsgrönsaker och växthusproduktion. Utan kopplat stöd skulle produktionen koncentreras till produkter med låg förädlingsgrad, såsom vall och foderspannmål. Det är riskfyllt att odla mer krävande växter under finländska förhållanden, och lyckade skördeår utjämnar inte nödvändigtvis förlusterna under svaga år på grund av de lägre skördenivåerna i de nordliga områdena.

I Finland har tyngdpunkten i de kopplade stöden för direktstöd legat i Södra Finland, eftersom liknande instrument används i norra Finland också med nationell finansiering. Det helt nationella stödet baserar sig på de långvariga stödformer som överenskommit i samband med Finlands EU-anslutningsfördrag.

Proteinväxter, sockerbetor och stärkelsepotatis är exempel på växter vars odlingsintensitet i praktiken helt och hållet beror på angränsande bearbetningsanläggningar. Exempelvis finns det bara en sockerfabrik i Finland, så omfattningen av sockerbetsodlingen avgör direkt kontinuiteten i den inhemska förädlingen och vice versa. Kontinuiteten i produktionen säkerställer kontinuiteten i förädlingen och därmed en konkurrenskraftig inhemska livsmedelsproduktion.

Alla EU-länder utom Tyskland (27 länder innan UK:s utträde) har produktionsrelaterade stöd. Medlemsländer har använt dessa stöd i bred omfattning för att lösa problem inom vissa sektorer. Finlands val är ingen markant avvikelser på EU-nivå eftersom merparten av det produktionsrelaterade stödet har koppling till idisslare, proteingrödor och specialgrödor. (EU Commission 2019). Speciellt med Finland är att produktionsrelaterat stöd utgör en betydande del av jordbrukarnas inkomst. Trots detta ger t.ex. mjölkproduktionen i Finland inte någon vinst då alla kostnader räknas in, utan företagen sänker sina löneanspråk eller kapitalavkastningskrav (figur 2.1.10).

Volymutvecklingen för jordbruksprodukter är rätt stabil i Finland trots riskerna med låg lönsamhet (Luke 2019).

Figur 2.1.10. EU 2018. EU Dairy Farms Report based on 2016 FADN data.

Gårdsbruksenheter och produktionsstruktur

C.12: Jordbruksföretag (gårdsbruksenheter):	63 870 (2010),	54 400 (2013),	49 710 (2016)
C.20: Regioner med naturliga eller andra regionala begränsningar (ANC):			99,56 % av UAA (2018)
C.22: Mängden husdjur:	1 121 050 (2010),	1 172 960 (2013),	1 070 630 (2016)
C.23: Djurtäthet	0,49 (2010)	0,51 (2013)	0,48 (2016)
C.33: Jordbrukets intensitet:			
hög intensitet/ha:	30,70 (2010);	28,10 (2013);	32,50 (2016) % av UAA
låg intensitet/ha:	39,60 (2010);	39,40 (2013);	26,90 (2016) % av UAA
medelintensitet/ha:	29,70 (2010);	32,50 (2013);	40,70 (2016) % avUAA

Mängden gårdsbruksenheter är relativt stor och gårdsstorleken liten i förhållande till de närmaste jämförbara EU-länderna, såsom Sverige, Danmark och de baltiska länderna. År 2019 fanns det 46 827 jordbruks- och trädgårdsföretag i Finland. Åren 1995–2019 minskade antalet gårdsbruksenheter med över 50 %. Samtidigt har gårdarnas genomsnittliga storlek mer än fördubblats, dvs. från cirka 23 hektar åker till 49 hektar. År 2019 utgjorde enheter på över 150 hektar ca 5 % av gårdsbruksenheterna och deras andel växer. Av den jordbruksmark som är i bruk bestod 53 procent av bergsområden som omfattas av kompensationsersättningen och resterande 47 procent av områden med naturliga begränsningar som definieras på andra sätt. År 2019 odlades spannmål på 45 % av åkerarealen, vallfodergrödor stod för 35 % och övriga grödor för 10 %. Övrig användning, såsom naturvårds- och trädesåker, stod för 10 % av åkerarealen.

I Ålands skärgårdsförhållanden har gårdarna en medelstorlek på 34 hektar. Skärgårdsjordbruket på Åland kännetecknas av en mosaik med åkermark inklämd mellan klippor, skog och vatten. Skiftenas medelareal är därför liten, 1-2 ha, och skiftena har oftast en oregelbunden form.

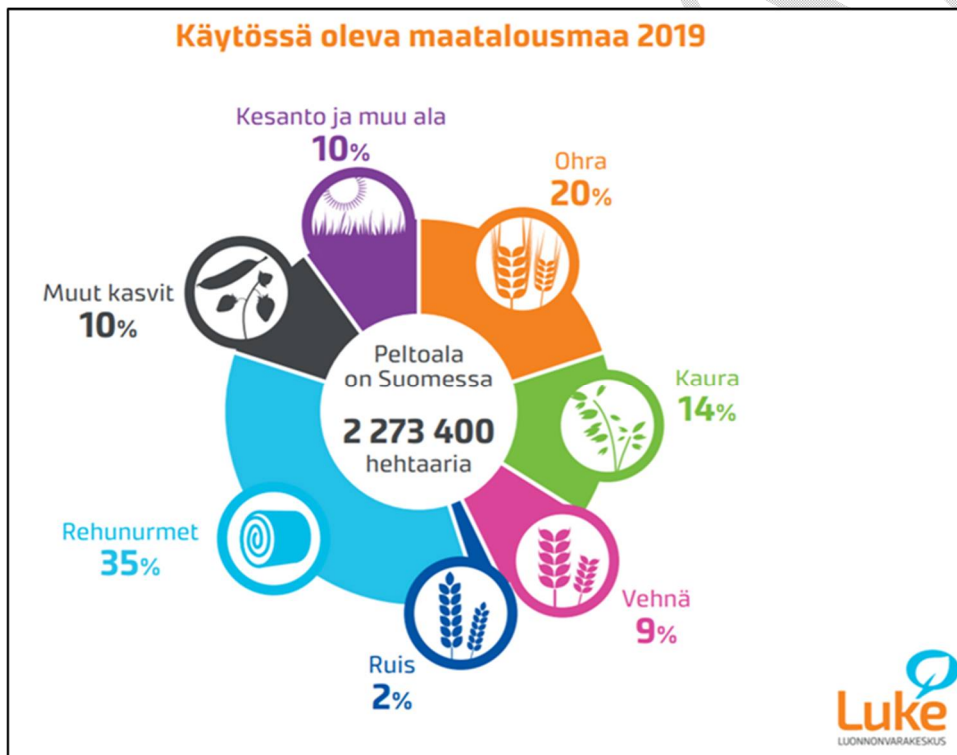
Tabell 2.1.1. Antalet gårdsbruksenheter, utveckling i olika produktionsinriktningar på 2010-talet (Naturresursinstitutet).

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
SAMMANLAGT	59 483	58 283	55 816	54 398	52 775	51 000	49 707	48 562	47 633	46 827
förändring från föregående år		-2,0 %	-4,2 %	-2,5 %	-3,0 %	-3,4 %	-2,5 %	-2,3 %	-1,9 %	-1,7 %
Spannmålsodling	20 927	20 320	19 807	19 579	19 216	17 732	17 493	16 240	15 197	14 926
Övrig växtodling	13 092	13 461	12 959	12 721	12 553	13 488	13 360	14 379	15 533	15 788
Växthusproduktion	1 371	1 281	1 177	983	886	884	878	836	787	714
Frilandsproduktion¹⁾	1 696	1 607	1 526	1 560	1 489	1 471	1 456	1 477	1 402	1 346
Mjölkboskapsskötsel	10 205	9 563	9 007	8 497	8 084	7 729	7 276	6 704	6 263	5 727
Nötköttsproduktion	3 080	3 062	3 140	3 062	3 040	3 038	2 931	2 930	2 868	2 809
Övrig nötboskapsskötsel²⁾	1 270	1 220	919	879	763	656	572	555	516	450
Svinskötsel	1 355	1 230	1 098	1 020	932	787	689	607	577	526
Fjäderfäskötsel	375	352	332	395	423	454	438	436	435	419
Övriga betesdjur³⁾	3 544	3 707	3 526	3 366	3 143	2 683	2 451	2 249	2 160	2 107
Blandad produktion	2 568	2 480	2 325	2 336	2 246	2 078	2 163	2 149	1 895	2 015

1) Frilandsträdgårdsproduktion.

2) Kombinerat mjölkboskap och nötköttsproduktion.

3) Inkl. får-, get- och hästskötsel.

Figur 2.1.11. Användning av jordbruksmark 2019 (Naturresursinstitutet).

År 2019 var 32 % av gårdsbruksenheterna spannmålsgårdar, 34 % andra växtodlingsgårdar och 12 % mjölkboskapsgårdar. Övrig nötboskapsskötsel stod för 6 % och fjäderfäskötsel för 2 % av gårdarna. Trädgårdslägenheternas (frilands- och växthusproduktion) andel var nästan 5 %. Mjölkboskapsskötseln stod för ca 40 % av jordbrukets marknadsintäkter. Intäkterna från jordbruksgrödor (inkl. husdjursgårdar) stod för drygt 25 % och trädgårdsintäkterna för nästan lika mycket, knappt en fjärdedel. Svin- och fjäderfäskötseln stod för drygt

10 %. Många gårdar i Finland bedriver både växtodling och husdjurskötsel med olika produktionsprocesser ur lokala eller företagsspecifika utgångspunkter.

Åland har en något annorlunda fördelning mellan djurproduktion och växtodling eftersom gårdarna där är betydligt mer växtodlingsbetonade. Ungefär 35 % av gårdarna i landskapet bedriver djurproduktion och 65 % växtodling. Småskalig produktion av special- och trädgårdsväxter är vanligare på Åland än i övriga landet. Köttproduktionen med betesgång på naturlig betesmark är viktig för att bevara och utveckla Ålands karakteristiska beteslandskap.

20 % av Finlands jordbruks- och trädgårdsföretag, de största, stod för 48 % av Finlands jordbruksproduktion år 2000 och för 55 % år 2019. I Finland har jordbruksproduktionen inte koncentrerats till stora gårdar i någon större grad. Bland gårdar med växtodling syns knappt någon koncentreringsgrad av produktionen. I den europeiska debatten är det vanligt att höra hur produktionen och därmed jordbruksstödet samlas hos några få. Detta stämmer inte i Finland. Vår livsmedelsproduktion bygger på familj jordbruk och denna företagsstruktur kommer att finnas kvar.

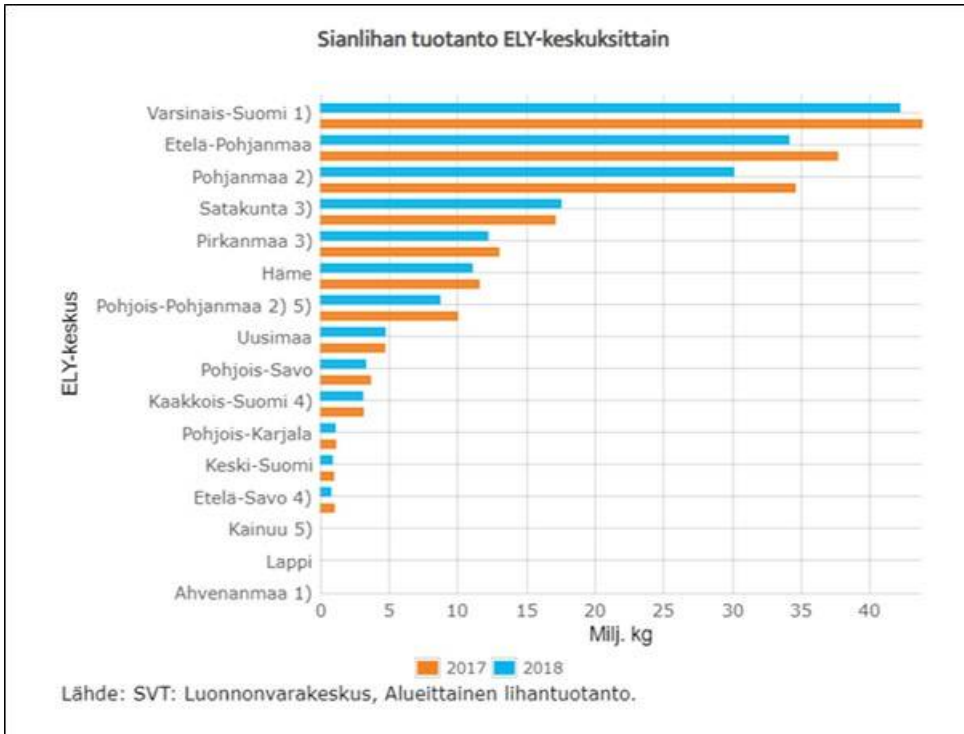
Åländskt jordbruk har en nära koppling till småskalig livsmedelsindustri och den lokala förädlingen är viktig för att minska transportkostnaderna. Den lokala livsmedelsindustrin är viktig för sysselsättningen på Åland som primärproduktions- och förädlingskluster.

Antalet jordbruks- och trädgårdsföretag har under 2000-talet minskat från ca 78 000 gårdar till ca 47 000 gårdar 2019. Volymen i jordbruksproduktionen är ändå nästan oförändrad eftersom de kvarvarande gårdarna har utvidgat och utvecklat produktionen på ett hållbart sätt. Därmed beror gårdarnas ökade medelstorlek inte bara på en statistisk ökning efter nedläggningar av mindre gårdar. Förutsättningarna för köp och arrende av åkermark ser dock mycket olika ut i olika delar av landet.

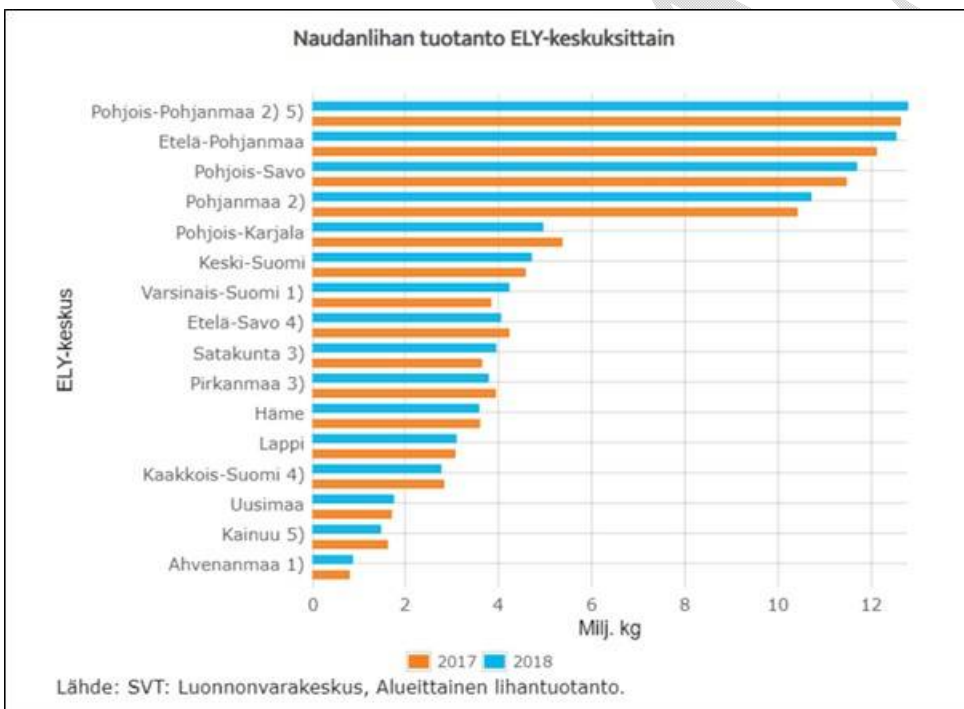
Bland husdjursgårdarna är djurenheterna mer koncentrerade till stora gårdar än åkerarealen. 20 % av husdjursgårdarna, de största, innehade 48 % av djurenheterna år 2000 och 54 % år 2017. För mjölkgårdar var siffrorna 38 % år 2000 och 47 % år 2017. Utvecklingen mot starkare koncentration har bl.a. möjliggjorts av en ökad användning av köpt foder. I husdjursproduktionen kan man på sikt även se en regional koncentration till bl.a. västra Finland i fråga om investeringar och produktionsvolym. I mjölkproduktionen är t.ex. Österbottenslandskapen och Norra Savolax regioner med en stark utveckling (figur 2.1.13). Investeringar med sikte på att främja jordbrukets konkurrenskraft och produktivitet beskrivs närmare under särskilt mål 2.

Tabell 2.1.2. Åkerarealens koncentration, utveckling på 2010-talet (Naturresursinstitutet).

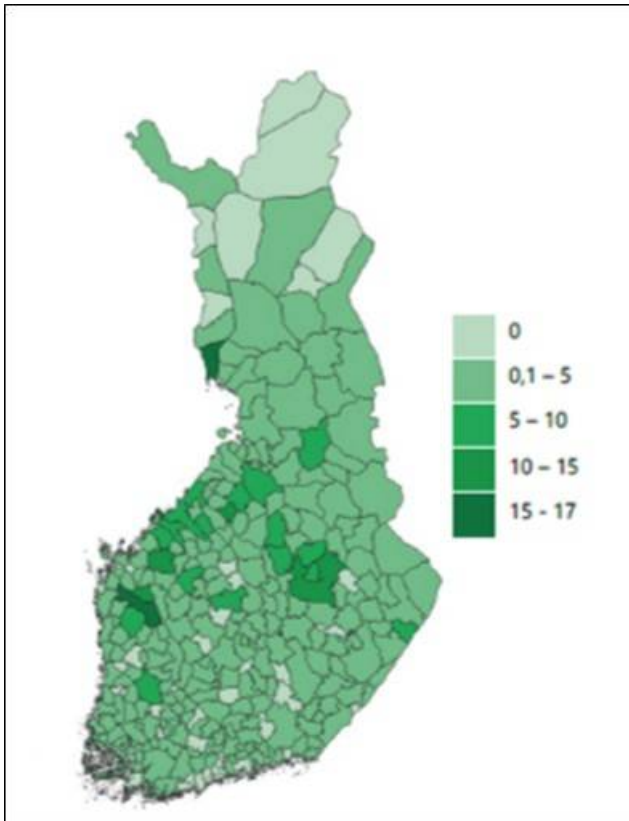
20 % av gårdarna, de största innehar (%) av åkerarealen		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Andel	Spannmåls gårdar	50	50	50	50	50	50	50	51	51
	Mjölk gårdar	42	42	43	43	43	44	44	44	44
	Övriga nötboskapsgårdar	47	48	48	49	49	49	49	49	50
	Sving gårdar	45	46	45	46	45	45	46	47	46
	Alla gårdar	49	50	50	50	50	51	51	51	51

Figur 2.1.12. Produktion av svinkött per region (Naturresursinstitutet).

Figur 2.1.13. Produktion av nötkött per region (Naturresursinstitutet).

Figur 2.1.14. Investeringar (miljoner euro) i mjölkproduktion i Finland, totalt 2015-2018. (PTT. Suomalaisen maitosektorin rakenteet ja niiden muutokset vuosina 1995–2018. PTT Arbetspapper 198.)

År 2019 uppgick den ekologiskt odlade åkerarealen till 306 700 hektar eller 13,5 % av arealen. Sammanlagt 5 036 gårdar omfattades av kontrollen av ekologisk produktion. Ekologisk husdjursproduktion bedrevs på 1 039 gårdar. Ekogårdarnas medelareal var ca 61 ha, vilket är större än den genomsnittliga gårdsstorleken. Den genomsnittliga storleken på mjölkboskapsgårdar med ekologisk produktion var hela 134 hektar/gård. Angående ekologisk produktion se även de särskilda målen 2, 5, 6 och 9.

Ekologisk produktion är vanligare i Fastlandsfinland än på Åland, där 25 % av arealen (2018) omfattades av kontrollen. Produktionen kännetecknas dock av låg produktivitet eftersom mindre än 5 % av jordbruksförsäljningen på Åland kommer från ekologisk produktion. I hela Finland har ekologiska produkter fortfarande en liten marknadsandel i detaljhandeln, drygt 2 %.

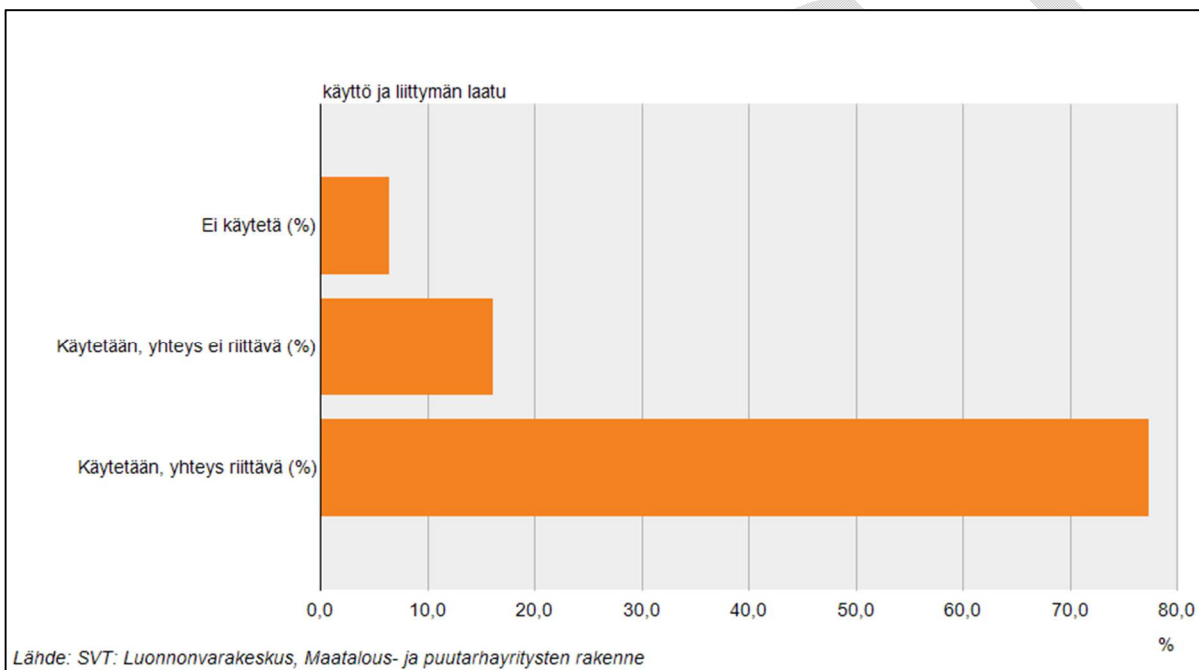
Ser man till det samlade produktionsvärdet är mjölkboskapsskötseln fortfarande den främsta produktionsriktningen inom jordbruket i Finland. År 2019 bestod besättningarna på mjölkgårdarna i genomsnitt av 42 mjölkkor. I april 2019 fanns det totalt 263 300 mjölkkor på gårdarna. Antalet har minskat länge. Med färre antal gårdar har deras medelstorlek växt och mjölkproduktionen ökat. Antalet svingårdar har minskat kraftigt, och produktionen har koncentrerats till Egentliga Finland och Österbotten. Antalet svin var störst 2008 och har därefter minskat med en fjärdedel fram till 2019.

Antalet bolag som är verksamma inom jordbruket har mångdubblats jämfört med år 1995. År 2019 var 1 088 av jordbruks- och trädgårdsföretagen aktiebolag och 265 andra bolag (Statistikcentralen). Största delen av dessa hade bildats genom att bolagisera en enskild gård baserad på familjeodling eller genom att sammanslå två sådana gårdar eller delar av deras produktion, till exempel för att utveckla husdjursproduktionen. De bakomliggande orsakerna till bolagisering är i regel kostnadskontroll och ekonomiska orsaker såsom riskhantering, men i samföretag upplevs det också som ytterst viktigt att flera företagare delar på arbetet och de olika arbetsfaserna. Detta är också en del av riskhanteringen. Bolagen utgör fortfarande en mycket liten andel av alla gårdar, men antalet bolag har ökat snabbare under de senaste åren. Samarbete mellan gårdar och entrepre-

nörstjänster är fortfarande klart vanligare än bolagisering i utvecklingen av gårdarna och utnyttjas i ökad utsträckning. Allra vanligast är maskinarbete under vegetationsperiodens arbetstoppar: tröskning, växtskydd, spannsmålstorkning, foderskörd, gödselspridning och sådd (Arbetseffektivitetsföreningen).

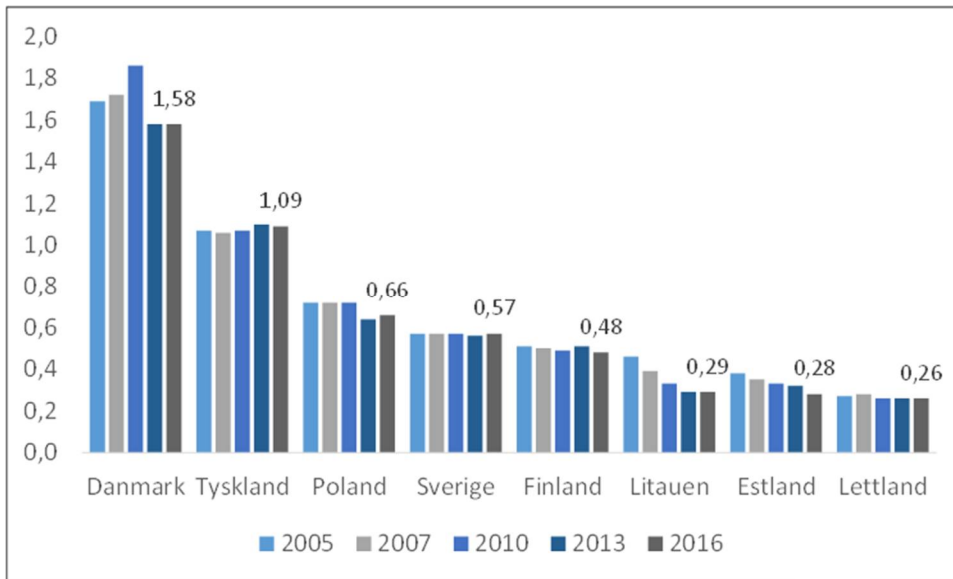
Gårdarna har ökat produktionsvolymen och moderniserat produktionsmetoderna genom investeringar i produktionsbyggnader samt maskiner och utrustning. Ett exempel är mjölkboskapsskötseln, där man investerat i automatiska mjölkningssystem, som 2018 fanns på över 1 100 gårdar eller var femte mjölkgård. Systemen uppskattas redan stå för nästan 40 % av hela mjölkproduktionen. Alla nya stallar har frigång för djuren och där kan man ägna särskild uppmärksamhet åt djurens välfärd.

Landsbygdsförvaltningens och Livsmedelsverkets stödansökningssystem är ett exempel på hur e-tjänster utnyttjas brett av gårdarna. Enligt Livsmedelsverkets uppgifter gjordes redan 93,6 % av stödansökningarna i den samlade ansökan via Vipu-tjänsten 2019. Enligt Naturresursinstitutets uppgifter har det under de senaste åren blivit mycket vanligt att jordbruks- och trädgårdsföretag utnyttjar elektroniska informationstjänster och även kvaliteten på kontakttjänsterna har hållit en relativt god nivå.

Figur 2.1.15. Internetuppkopplingar i jordbruks- och trädgårdsföretag (Naturresursinstitutet).

Finländskt jordbruk har en relativt låg djurtäthet, vilket innebär att husdjursgårdarnas åkerareal är rätt stor sett till antalet djur. Enligt Eurostat har djurtätheten i Finland varit ca 0,5 djurenheter per hektar under hela 2000-talet medan den i t.ex. Danmark var tre gånger så stor och i Tyskland mer än dubbelt så stor. I Finland har nötboskapsskötseln en mycket stor betydelse för husdjursskötseln och hela primärproduktionen, och utfodringen bygger på produktion av vallfodergrödor och bete.

Figur 2.1.16. Djurtäthetsens (enheter/ha) utveckling i vissa EU-länder på 2000-talet (Eurostat).

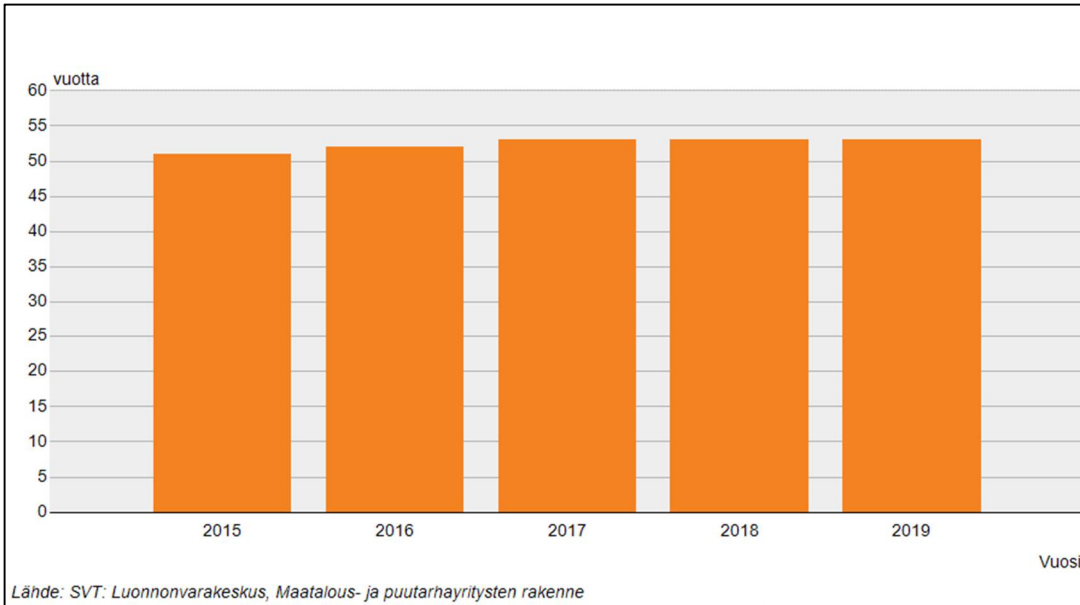
C.33: Jordbrukets intensitet:			
hög intensitet / ha:	30,70 (2010);	28,10 (2013);	32,50 (2016) % av UAA
låg intensitet / ha:	39,60 (2010);	39,40 (2013);	26,90 (2016) % av UAA
medelhög intensitet / ha	29,70 (2010);	32,50 (2013);	40,70 (2016) % av UAA

Jordbrukarnas sysselsättnings-, ålders- och utbildningsstruktur

C.13: Jordbrukets arbetskraft:	125 290 (2010)	120 020 (2013) personer
--------------------------------	----------------	-------------------------

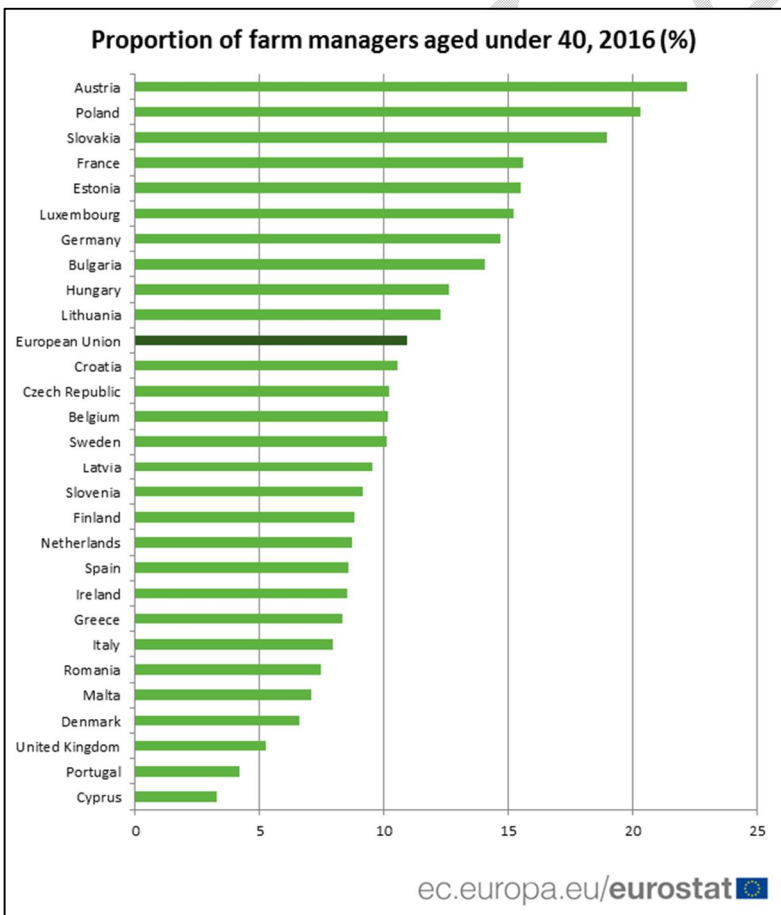
Antalet personer som arbetade inom jordbruket 2016 var något över 118 000 eller något under 5 % av all sysselsatt arbetskraft. Jordbrukarna och deras familjemedlemmar utgjorde nästan 70 % av arbetskraften. Under 2016 utfördes cirka 61 000 årsverken inom jordbruks- och trädgårdsnäringsn. Av dessa årsverken utfördes nästan 80 % av jordbrukare och deras familjemedlemmar. Som en följd av omstruktureringen och den ökade gårdsstorleken ökar fortfarande andelen extern arbetskraft. Antalet arbetstagare inom jordbruks- och trädgårdsnäringsn minskade med över 20 % mellan 2013 och 2016 samtidigt som antalet årsverken inom branschen minskade med 16 %. Ny teknik har mer och mer ersatt mänskligt arbete och samtidigt förbättrat produktivitet.

Under åren 2000–2019 steg jordbrukarnas medelålder från cirka 47 år till cirka 53 år. Både 2010 och år 2019 var andelen jordbrukare under 35 år knappt 9 %, men samma tidsperiod har andelen jordbrukare över 65 år fördubblats till ca 15 %. I Finland har det på senare år skett ca 350 understödda generationsväxlingar per år. Totalt sker årligen ca 600-700 generationsväxlingar på gårdarna (Mela, Livsmedelsverket).

Figur 2,1,17. Jordbrukarnas medelålder (Naturresursinstitutet).

Andra EU-länder har också få unga jordbrukare, och andelen äldre jordbrukare är i genomsnitt ännu större än i Finland. År 2016 var mer än hälften av jordbrukarna i EU äldre än 55 år och tio procent yngre än 40. I Portugal har mer än hälften av jordbrukarna fyllt 65. Mest jordbrukare under 40 har Österrike, Polen och Slovakien.

Figur 2.1.18. Andelen jordbrukare under 40 år i olika EU-länder (Eurostat).

Enligt Naturresursinstitutets uppgifter har över 80 % av jordbrukarna någon yrkesutbildning och ca 45 % utbildning inom jordbrukssektorn. Mest välutbildade är jordbrukare på svingårdar, där 90 procent har någon yrkesutbildning.

Ungefär 14 300 gårdar utövade annan företagsverksamhet vid sidan av jordbruks- och trädgårdsnäringen 2016. Företagsverksamheten är oftast småskalig eller säsongsbetonad eller bedrivs på deltid. Sammanlagt arbetade cirka 23 000 personer inom övrig företagsverksamhet och största delen av arbetet utförde jordbrukarfamiljerna själv. I jordbruks- och trädgårdsföretagen gick cirka 8 800 årsverken åt till arbeten inom övrig företagsverksamhet, dvs. cirka 13 % av företagens totala arbetsinsats. På cirka 7 100 gårdar var den vanligaste formen av övrig företagsverksamhet entreprenad, och den vanligaste entreprenadformen var entreprenad med jordbruksmaskiner. Antalet gårdar som bedriver övrig företagsverksamhet har minskat med ca 2 500 sedan 2013 och dessa gårdars andel av alla gårdar minskade från 31 % till 29 % under 2013–2016. Antalet personer som arbetar inom övrig företagsverksamhet är störst i Österbotten.

Antalet gårdar har minskat med i genomsnitt 3 % per år under 2010-talet. Det vanliga är att åkrarna säljs eller arrenderas ut. På gårdarna finns byggnader för olika ändamål. På grund av landsbygdsbefolkningens åldersstruktur och flyttrörelsen händer det att också bostadshus blir stående tomma och fastigheters säkerhetsvärden kan sjunka. Ekonomiska, miljömässiga och kulturella värden är förknippade med det befintliga byggnadsbeståndet och den tillhörande infrastrukturen.

Jordbrukets ekonomiska situation

C.11: Bruttovärdeökning / per sektor / per område / i jordbruket / för primärproducenter:						
		2010	2013	2015	2017	
	primärproduktion	2,73 %	2,98 %	2,58 %	2,75 %	
	andra graden	29,97 %	27,02 %	26,99 %	28,18 %	
	hög förädlingsgrad	67,30 %	70 %	70,44 %	69,07 %	
	mellanområden	27,09 %	27,34 %	26,83 %	-	
	landsbygdsområden	34,12 %	34,40 %	34 %	-	
	urbana områden	38,75 %	38,23 %	38,93 %	-	
	Jordbruk och primärproduktion			ej tillgänglig f.n.	%-andel	
C.24: Produktionsfaktorinkomst i jordbruket:						
		26 399 € (2010),	20 566 € (2014),	21 199 € (2018)		
C.25: Företagarinkomst från jordbruk / per AWU / jämfört med övrig ekonomisk utveckling:						
		2010	2013	2015	2017	2018
	€/AWU	20 048	15 373	7 910	8 705	9 600
	relativt, %	51,5	39,5	20,5	22,5	-
C.26: Nettovärdeökning / per odlingstyp / per område / per gårdsstorlek / områden med naturliga eller andra begränsningar: ej tillgänglig f.n.						

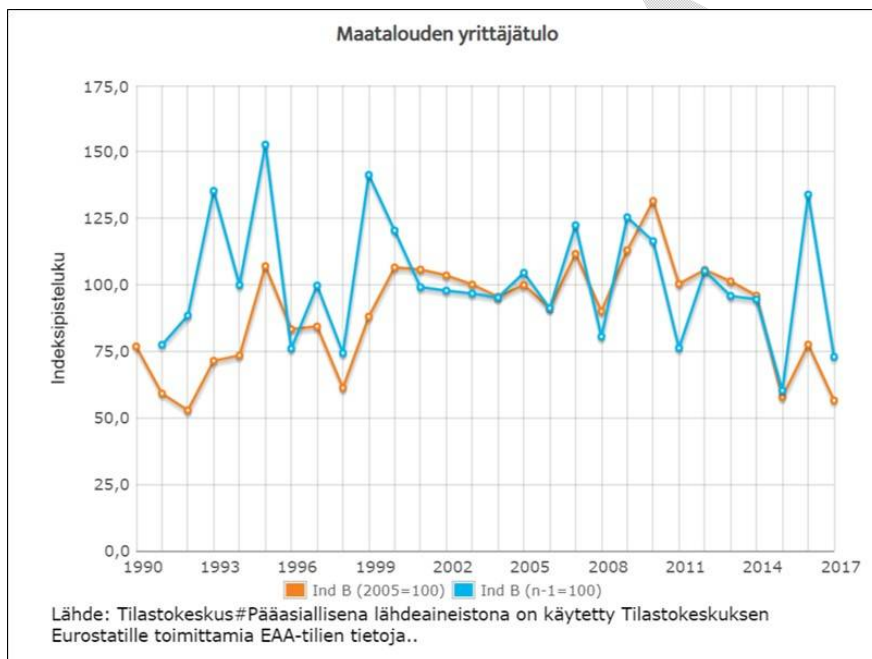
När det gäller företag i allmänhet är produktionen lönsam när inkomsterna som erhålls från produktionen täcker alla produktionsrelaterade kostnader. Lönsamheten kan tillfälligt vara mycket dålig, men på sikt kan en olönsam produktion inte fortgå. När lönsamheten försämras till exempel på grund av att producentpriserna sjunker och/eller insatspriserna stiger, kan företagaren anpassa sin verksamhet och ekonomi till exempel genom att skära ned på investeringarna och använda inkomster från annan verksamhet (övrig företagsverksamhet, skogsinkomster, löneinkomster). Att förbättra produktiviteten och kostnadseffektiviteten är en väsentlig del av den normala och fortlöpande utvecklingen av företagsverksamheten, men det finns inte heller förutsättningar för detta om produktionen ständigt är olönsam.

Företagarinkomstens och lönsamhetens utveckling

Företagarinkomsten beskriver den kompensation jordbruksföretagaren får för sitt arbete och kapital. I proportion till år 2005 var företagarinkomsten högst år 2010, då poängtalet var 132, och lägst år 2017, då den var ca 57 % av företagarinkomsten år 2005.

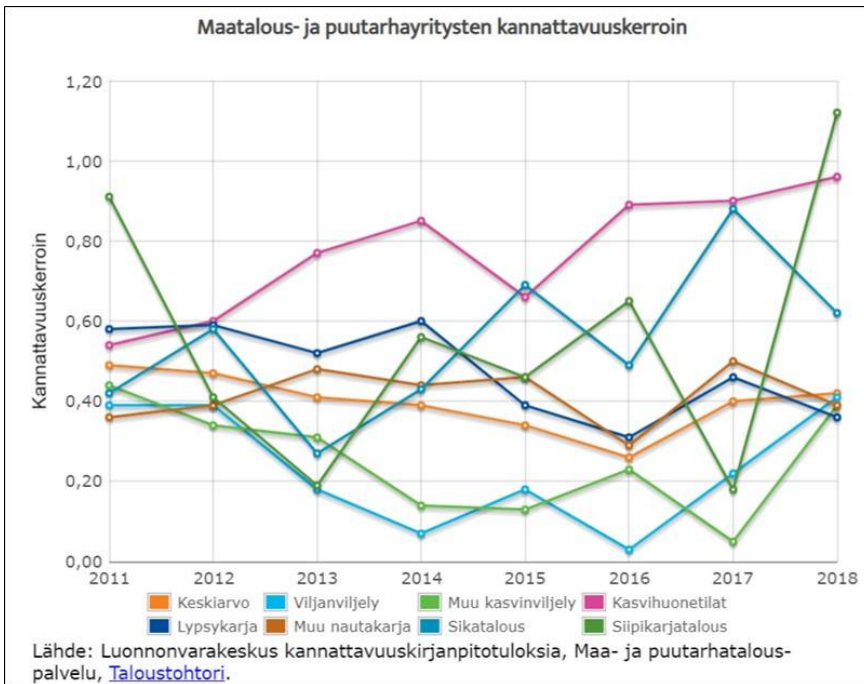
Enligt Naturresursinstitutets lönsamhetsredovisning ökade jordbruks- och trädgårdsföretagens genomsnittliga företagarinkomst 2018 med cirka åtta % från föregående år till 17 500 euro per gård. De finländska jordbruks- och trädgårdsföretagens företagarinkomstsumma ökade från 516 till 529 miljoner euro. Den genomsnittliga lönsamhetsfaktorn steg från 0,4 till 0,42. Lönsamheten var alltså modest, vilket den negativa avkastningen (-1,6 %) på totalt kapital visar.

År 2018 ökade jordbruks- och trädgårdsföretagens medelintäkt med tre procent till 160 900 euro, bl.a. genom ökad gårdsstorlek. Kostnaderna ökade med 2,56 procent till 185 200 euro. Därmed var förlusten efter intäkter minus kostnader nästan oförändrad, 24 400 euro. Försäljningsintäkterna och/eller stöden borde ha varit så mycket högre och/eller kostnaderna så mycket lägre för ett nollresultat. När kostnaderna för företagarfamiljens eget arbete och kapital elimineras blir företagarinkomsten i snitt 17 500 euro per företag och år. Enligt Naturresursinstitutets resultat skulle en sådan inkomst räcka för att ge 1,5 procentens ränta på företagarfamiljens eget kapital och 6,7 euro i ersättning för arbetade timmar inkl. bikostnader. Lönsamhetsfaktorn 0,42 visar att ersättningen nådde upp till 42 procent av målet, som är 3,69 procentens ränta på eget kapital och 16 euro i ersättning per arbetad timme inkl. bikostnader. Timlönemålet utgår från företagarens kostnad för en lantarbetares arbetstimme.

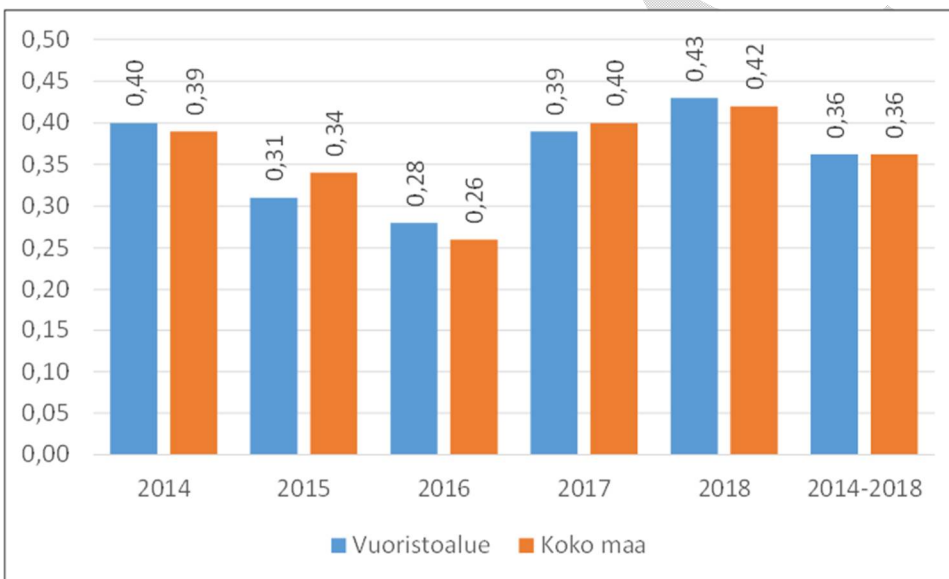

Figur 2.1.19. Företagarinkomst från jordbruket (Naturresursinstitutet).

År 2018 ökade spannmåls- och övriga växtodlingsgårdars tillväxtfaktor till 0,4-nivån, fårgårdars till 0,27, växthusföretags till 0,96 och fjäderfågårdars till 1,12. Fjäderfågårdarnas lönsamhetsvariation mellan åren kan bero på att urvalet är litet. På mjölk- och övriga nötboskapsgårdar föll lönsamhetsfaktorn till 0,36 och 0,39, och på svingårdar till 0,62. I snitt ökade jordbruks- och trädgårdsföretagens lönsamhetsfaktor under 2018 från 0,4 till 0,42.

Figur 2.1.20. Jordbrukets lönsamhetsutveckling i olika produktionsinriktningar (Naturresursinstitutet).

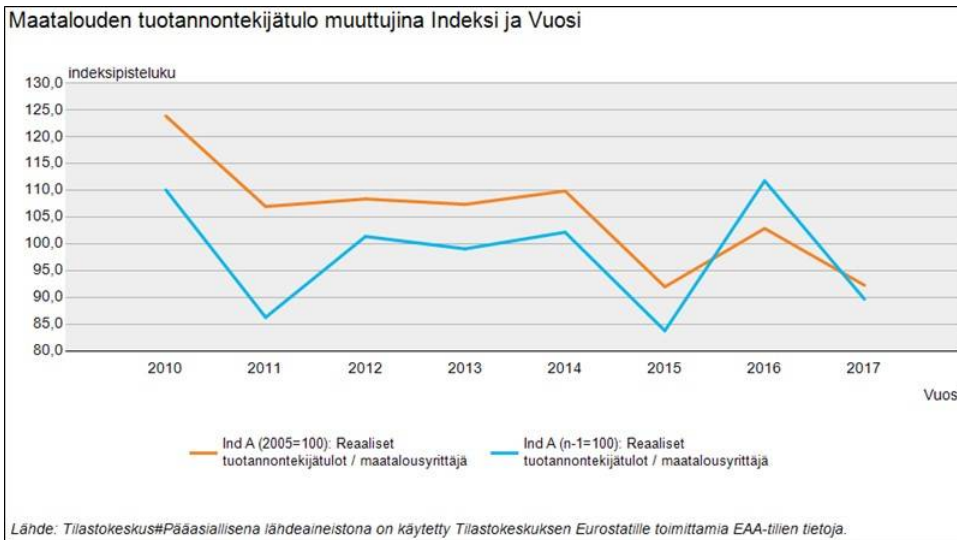

Figur 2.1.21. Jordbrukets lönsamhetsutveckling i kompensationsersättningsområden och hela Finland (Naturresursinstitutet).

Det nuvarande ersättningssystemet har en graderad ersättningsnivå för bergsområden och andra områden där det finns naturliga begränsningar. Bergsområdet utgör drygt hälften av Finlands åkerareal och sträcker sig från sextioandra breddgraden till nordligaste Finland medan resten av Finland är annat område. Tittar man på de senaste årens lönsamhetsutveckling i bergsområdet framgår att lönsamheten i snitt varit på samma nivå som i hela landet. Kompensationsersättningen (euro/ha) är högre än i södra Finland, men lönsamheten skiljer sig inte från hela landets lönsamhetsnivå. Dagens graderingar och prioriteringar i stödåtgärderna behövs således även i fortsättningen för att konsekvent kunna beakta skillnaderna mellan regionerna och deras särskilda behov. I nordligaste Finland kan naturförhållandena gradvis leda till allt mindre skördar och högre produktionskostnader.

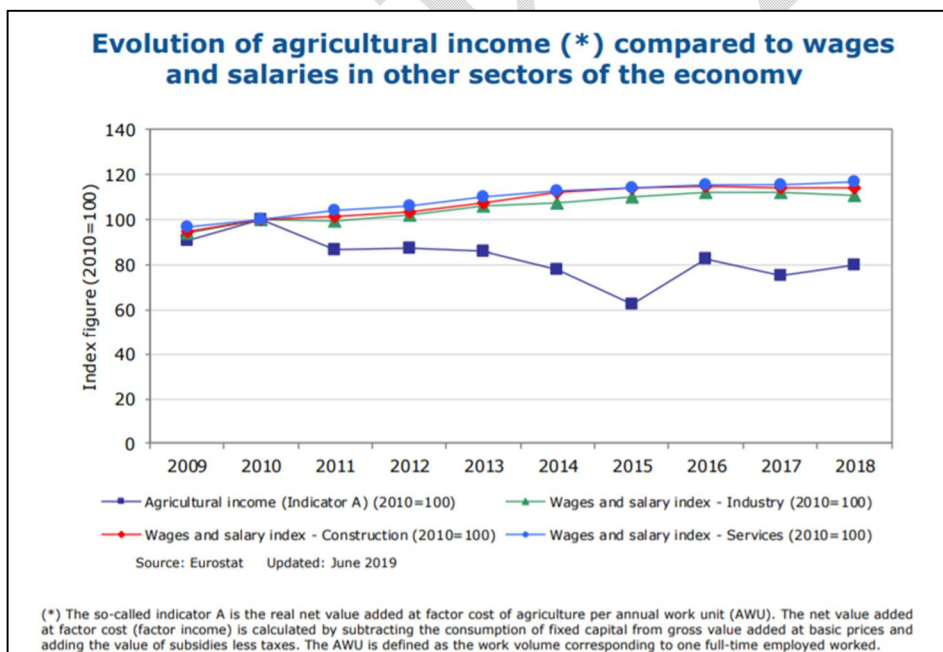
Produktionsfaktorinkomst

Produktionsfaktorinkomsten beskriver den kompensation som erhålls för den genomsnittliga arbetsinsatsen per år och motsvarande kapital. I proportion till år 2005 var produktionsfaktorinkomsten räknat per lantbruksföretagare som högst år 2010, då indexpoängtalet var 123,9. Därefter har poängtalet växelvis ökat eller sjunkit lite. Det här decenniet var poängtalet som lägst 2015 (92,0) och 2017 (92,3).

Figur 2.1.22. Jordbrukets produktionsfaktorinkomst, utveckling på 2010-talet (Naturresursinstitutet).

De senaste åren har jordbrukets inkomstutveckling varit klart sämre än den allmänna löneutvecklingen. Under 2010-talet minskade företagarinkomsten från jordbruk som mest med nästan 40 % samtidigt som medellönen i Finland ökade med flera procent.

Figur 2.1.23. Jordbrukets och andra branschers inkomstutveckling (Eurostat).

Jordbrukets produktivetsutveckling

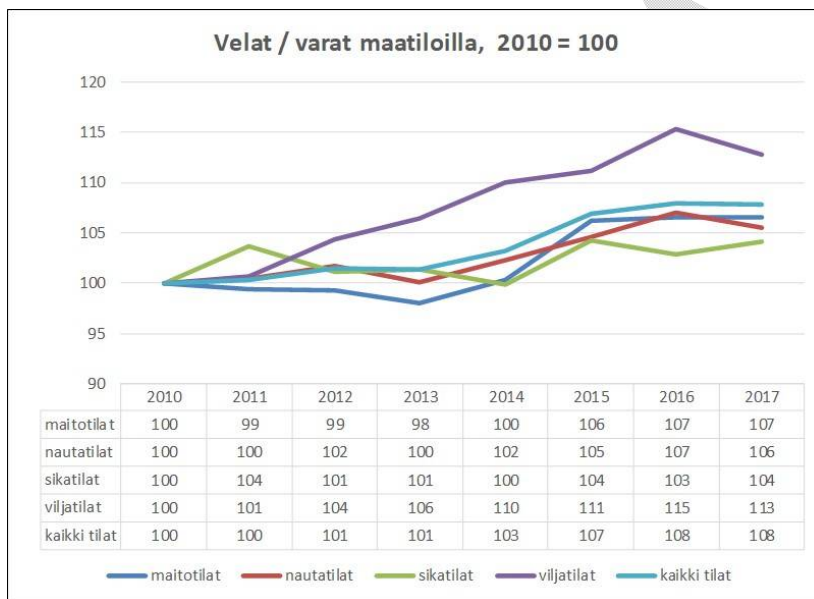
Med produktivitet avses förhållandet mellan produktionsvolym och produktionsinsats. Produktiviteten förbättras om man med samma produktionsinsats (mark, arbete, kapital m.m.) kan öka produktionen eller om man når samma produktionsvolym med mindre produktionsinsats. Produktivetsförbättringar är viktiga för produktionens konkurrenskraft. Produktiviteten jämte priset för insatsen och produkterna samt stödbeloppen är en central lönsamhetspåverkande faktor. I finländskt jordbruk har den rådande trenden varit en stabil produktionsvolym och minskande produktionsinsats till följd av arbetsinsatsens snabba minskning.

Den totala produktiviteten inom jordbruket i Finland ökade med i snitt 2,4 % per år 1995–2015. Enligt en beräkning av Europeiska kommissionen var den genomsnittliga ökningen av produktiviteten i de gamla medlemsländerna, s.k. EU-15, ca 1,1 % per år under samma period.

På Åland har däremot produktiviteten i arbetet och jordbruket som helhet minskat.

Skuldsättning

Gårdsbruksheternas skulder i förhållande till deras tillgångar har i genomsnitt ökat ganska måttligt under 2010-talet (figur 2.1.24). Enligt Naturresursinstitutets lönsamhetsredovisning finns det dock stora skillnader mellan gårdarna. Andelen eget kapital i finländska jordbruks- och trädgårdsföretag 2018 uppgick till 72 %, i snitt är branschen alltså inte särskilt skuldsatt. Växthusföretagen skiljer ut sig med endast 39 % eget kapital.

Figur 2.1.24. Förhållandet mellan skulder och tillgångar i jordbruket, utvecklingen på 2010-talet

Regionala särdrag

På grund av Finlands nordliga läge och stora areal har de olika delarna av landet mycket olika förutsättningar för jordbruksproduktion. Även om södra Finland har klart svårare förhållanden än EU:s sydliga produktionsområden på grund av den korta vegetationsperioden är förhållandena betydligt ofördelaktigare i landets norra och östra delar. I nordligaste Finland sträcker sig vegetationsperioden som längst bara över sommarmånaderna och likaså är tjälens och det stora snötäcket något som kraftigt påverkar produktionsmöjligheterna och kostnadsnivån. Framförallt i mellersta, östra och norra Finland utöver de nordliga naturförhållandena sätter de stora skogs- och vattenområdena samt den glesa bebyggelsen kraftiga begränsningar för möjligheterna att utveckla primärproduktionen genom t.ex. specialiseringsmöjligheter, ökad gårdsstorlek och samarbete.

2.1.2. Sammanfattning av SWOT-analysen

Diagram

Styrkor	Svagheter
<ul style="list-style-type: none"> - Vatten, luft och jord är rena, foder, gödselmedel, utsäde och övriga insatsvaror är övervakade och högklassiga - Spårbara och säkra livsmedelsråvaror och produktionskedjor från gården till butiken - Få djursjukdomar och ringa användning av mikrobiäläkemedel, djurskötsel och -välfärd på en god nivå - På grund av de kalla perioderna färre växtskadegörare och mindre behov av kemisk bekämpning - Genom stark styrning och uppföljning upprätthålls också de inhemska livsmedlens säkerhet - Jordbruksarealen och husdjursproduktionen är inte koncentrerad till ett fåtal storgårdar och därmed inte heller stöden - Jordbrukarnas utbildningsnivå är god - Andelsverksamheten är en viktig del av riskhanteringen - Jordbruket har stor betydelse för landsbygden, regionalekonomin och sysselsättningen 	<ul style="list-style-type: none"> - Kort vegetationsperiod: få växtalternativ, små skördar, korta och dyra arbetstoppar, stora väderrisker - De långa avstånden och den glesa bebyggelsen ökar kostnaderna; produktionsvillkoren innebär högre krav än EU:s basnivå - Prisutvecklingen följer i huvudsak den internationella och EU-marknadens utveckling och en lägre kostnadsnivå än i Finland - Gårdarnas struktur är fortfarande ofördelaktig och jordbrukarnas medelålder fortsätter att stiga - Kapitalintensiv produktion, expansionsproblem - Låg produktivitet

Möjligheter	Hot
<ul style="list-style-type: none"> - De särskilda styrkorna kan effektivt kommersialiseras: renhet, säkerhet, spårbarhet, ansvarsfullhet - Genom strukturutveckling och ny teknik kan produktionskostnaderna minskas och logistiken stärkas - Den senaste forskningsinformationen och innovationer blir snabbare och bredare ett praktiskt stöd för produktionen - Effektivisering av verksamheten genom utkontraktering och samarbete mellan gårdarna ökar konkurrenskraften - En mångformig och differentierad produktion (t.ex. ekologisk) skapar allt större möjligheter för primärproducenterna - Utveckling av gårdarnas samarbete och nya samarbetsformer - Utveckling av nya produkter och tjänster såsom koldioxidavskiljning 	<ul style="list-style-type: none"> - Resultatutvecklingen förblir svag - Ingen vill ta över och fortsätta produktionen - Produktionen möter inte efterfrågan och förändringarna i efterfrågan på ett tillräckligt bra sätt och importen tränger ut inhemsk produktion - Fortsatt häftiga prissvängningar på marknaden för jordbruksprodukter - Nya växt- och djursjukdomar samt extrema väderfenomen förorsakar omfattande och återkommande problem - Större gårdsstorlek i husdjurskötseln ökar risken för djursjukdomar och gårdarnas kostnader för att förebygga och utrota dem - Man förmår inte förebygga underlåtelser och hälsorisker; den inhemska efterfrågan och exportmöjligheterna äventyras - Stark regional koncentration av befolkningen och tjänsterna försämrar landsbygdens livsduglighet och även gårdsbrukens utvecklingsmöjligheter - Kostnaderna för produktionstekniken och -insatsen kan inte fås tillbaka genom inkomster - Förlorade exportmarknader (t.ex. Ryssland) - Sämre väg- och dataförbindelser i t.ex. skärgården och andra avlägsna områden

Styrkor

Rent vatten, ren luft och ren jord är grundläggande styrkor som en säker och hälsosam livsmedelskedja kan byggas på. Övervakade och högklassiga insatsvaror som t.ex. foder, gödselmedel och utsäde säkerställer en ren produktionskedja.

Spårbara och säkra livsmedelsråvaror och produktionskedjor från gården till butiken garanterar konsumenterna en spårbar produktionskedja. Detta bidrar till att trygga konsumentefterfrågan på inhemska livsmedel. Få djursjukdomar och ringa användning av mikrobläkemedel främjar djurvälståndet och påverkar även människors hälsa t.ex. genom att förebygga mikrobläkemedelsresistens. Djurskötseln och -välfärden är på en god nivå, varvid husdjursproduktionen står på en mer hållbar etisk grund.

På grund av de kalla perioderna finns det färre växtskadegörare och mindre behov av kemisk bekämpning i Finland, vilket begränsar resterna av bekämpningsmedel i jordmånen, vattnen och livsmedlen. Genom stark styrning och uppföljning upprätthåller de inhemska livsmedlens säkerhet, varvid även korrigerande åtgärder kan ske effektivt vid behov.

Produktionen är inte koncentrerad till ett fåtal, och därmed inte heller jordbruksstöden, och Finland har en stor mängd gårdar av olika storlek och art. Detta är en styrka när jordbruket utvecklas och bidrar till en balanserad socioekonomisk utveckling på landsbygden. Jordbrukarna har en bra utbildningsnivå, vilket är utgångspunkten då man ska tillägna sig nya tekniker och odlingssätt samt överlag vid utveckling av jordbruket.

Svagheter

En kort vegetationsperiod innebär oundvikligen att det finns få växtsort- eller växtalternativ. Den medför också låga skördenivåer särskilt för spannmålsväxter. Korta arbetstoppar är en följd av vegetationsperiodens längd. De korta arbetstopparna (sådd, skörd etc.) innebär t.ex. ett relativt sett större behov av maskinkapital för att utföra odlingsåtgärderna. Den korta vegetationsperioden är en ständig produktionsrisk eftersom tiden inte nödvändigtvis räcker för att bli klar med skörden av alla grödor.

De långa avstånden och den glesa bebyggelsen ökar kostnaderna i alla led av produktionskedjan då insatsvaror och produkter måste transporteras längre sträckor. Produktionsvillkor med högre krav än EU:s basnivå innebär extra kostnader när man måste utföra mer arbete och öka kostnaderna för att uppfylla kraven. Prisutvecklingen följer dock i huvudsak den internationella och EU-marknadens utveckling och en kostnadsnivå som är lägre än i Finland. Gårdsstrukturen är fortfarande ofördelaktig framförallt på grund av små och utspridda skiften samt en relativt liten gårdsstorlek. Branschen får in rätt få nya jordbrukare och därför fortsätter medelåldern att stiga.

Möjligheter

De särskilda styrkorna, bl.a. renhet, säkerhet, spårbarhet, ansvarsfullhet, kan kommersialiseras effektivare och ge konkurrensfördelar på marknaden. Med ökad gårdsstorlek och ny teknik kan man få ner produktionskostnaderna. Den nyaste forskningsinformation och innovationer blir snabbare och bredare ett praktiskt stöd för jordbruket. Effektivare verksamhet, t.ex. genom att anlita entreprenörer och öka samarbetet mellan gårdarna kan förbättra jordbrukets konkurrenskraft. En diversifierad och differentierad produktion (t.ex. ekologisk) kan ge allt större möjligheter för primärproducenterna att skapa mervärde och positiva externa effekter.

Hot

Kritiskt för gårdarnas överlevnad är att få kunniga personer som kan ta över företaget och fortsätta verksamheten. Om detta inte sker i tillräcklig omfattning hotas jordbrukets kapacitet att möta marknadens efterfrågan och uppfylla andra samhällsmål. Då konsumentefterfrågan förändras finns en risk att inhemska råvaror inte motsvarar efterfrågan kvantitativt eller kvalitativt, varvid importefterfrågan ökar och tränger ut lokal produktion. De häftiga prissvängningarna på marknaden för jordbruksprodukter fortsätter, särskilt inom spannmål och proteingrödor. Detta hotar fortsatt odling och leder till varaktigt låga inkomster. Nya växt- och djursjukdomar samt extrema väderfenomen kan förorsaka omfattande och återkommande problem för jordbruksproduktionen och gårdarnas överlevnad. När husdjursskötseln effektiviseras ökar transporten av djur mellan gårdarna och gårdsstorleken. Transporterna ökar risken för spridning av djursjukdomar mellan gårdarna och antalet fall växer. Kostnaderna för utrotning av sjukdomar ökar vid större gårdsstorlek och försäkringarnas lönsamhet försämras. Risken är att man inte effektivt kan förebygga försummelser av produktionsstandarder och hälsorisker, varvid den inhemska efterfrågan och exportmöjligheterna äventyras. En kraftig regional koncentration av befolkningen och tjänsterna försämrar gårdarnas utvecklingsmöjligheter eftersom tjänsteproduktionen på landsbygden är kritisk även för lantbruksföretagarnas framgång.

2.1.3. Behovsanalys

Med tanke på målet om en livskraftig gård är en central utgångspunkt för Finland att trygga lönsamheten i primärproduktionen av inhemska livsmedel. När de grundläggande förutsättningarna för produktionen är i sin ordning, är det möjligt att inom produktionen uppnå även andra centrala mål med anknytning till primärproduktionen (miljö- och klimatpåverkan, etik, djurvälstånd, rena och trygga råvaror etc.). Långsiktig utveckling av primärproduktionen och investeringar i framtiden samt tryggande av kontinuiteten (generationsväxlingar) förutsätter en rimlig och relativt stabil grundläggande lönsamhetsnivå i produktionen.

I de synnerligen ogynnsamma klimatförhållanden som följer av Finlands nordliga läge är jordbruket inte konkurrenskraftigt när man jämför med jordbruk som bedrivs under gynnsammare förhållanden. Denna konkurrensnackdel som bottnar i Finlands läge och naturförhållanden är permanent och kräver åtgärder för upprätthållande och utveckling av produktionen.

Utan stöden inom den gemensamma jordbrukspolitiken och de kompletterande nationella stöden samt en utveckling av jordbrukets struktur kan vi inte behålla jordbruket i Finland. Med tanke på hela livsmedelskedjan är det centralt att trygga verksamhetsförutsättningarna för gårdar som har en aktiv jordbruksproduktion.

På grund av Finlands läge, glesa bebyggelse och andra ovan beskrivna geografiska särdrag är tryggheten av försörjningsberedskapen en viktig sak för hela det finländska samhället. Försörjningsberedskapen bygger på en fungerande marknad och konkurrenskraftig ekonomi. Marknaden räcker dock inte nödvändigtvis till för att upprätthålla samhällets ekonomiska och tekniska grundfunktioner vid olika störningar och undantagsförhållanden. Därför vidtas olika försörjningsberedskapsåtgärder i syfte att hålla samhällsviktiga funktioner så nära ett normalläge som möjligt även i dessa förhållanden. Jordbrukspolitiken och landsbygdsutvecklingsinsatserna spelar en avgörande roll när man ska trygga matproduktionen i Finlands nordliga produktionsförhållanden.

Med tanke på Åland är det viktigt att beakta skärgårdens särdrag vid klimatanpassning och förändringar som har att göra med marknadens funktion. På Åland finns en nära koppling mellan produktion och förädling, vilket gör det viktigt att även trygga förutsättningarna för småskalig livsmedelsindustri. Därtill är det viktigt att kunna kommersialisera hållbarhet och god miljövard så att satsningen på hållbart jordbruk kan ske på marknadsmässiga villkor. Produktionskostnaderna påverkas i flera faser, där skärgårdsförhållandena innebär betydande skillnader i logistik, transport av insatsvaror och marknadstillträde för produkterna. Livsmedelsmarknaden bör även utvecklas så att kostnadsutvecklingen kan styra priset bättre än i dag.

Av dessa skäl och för att säkerställa gårdarnas överlevnad och utveckling behövs åtgärder som tillgodoser regionala specialbehov och samtidigt kan genomföras med beaktande av administrativ effektivitet och klarhet. Då stödåtgärderna väljs ut och prioriteras ska tryggheten av livskraften i havsområdets och insjöarnas stora skärgårdsområden uppmärksammas.

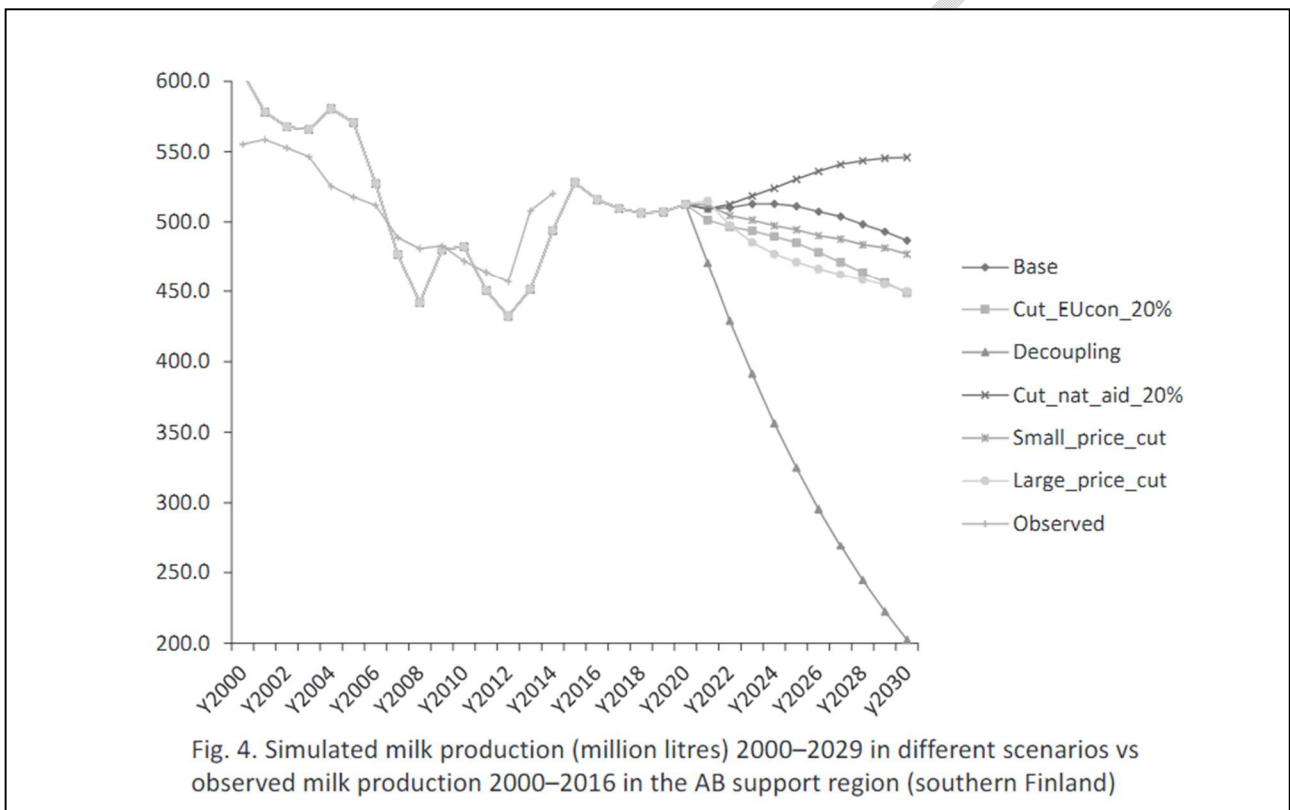
Låga skördenivåer i Finland innebär att det behövs mer åkerareal för att få samma skörd som i produktivare områden. Det kalla klimatet och behovet av spannmålstorkning och torkning av andra åkerväxter ökar energiförbrukningen. Därför behövs satsningar på att utveckla och ta i bruk energieffektiva lösningar. Produktionen har högre byggkostnader i finländska förhållanden, där kylan, tjälen och snölasten medför en högre kostnad per enhet, vilket alltså förutsätter stödåtgärder som jämnar ut konkurrensnackdelen. Finländska gårdar har en mindre medelstorlek än jämförbara länder i närområdet, så samutnyttjande av resurser behöver främjas på ett ändamålsenligt sätt för att utveckla konkurrenskraften.

En fortsatt strukturutveckling inom jordbruket och investeringar i produktionsbyggnader och modern teknik förbättrar produktiviteten. Genom att ta i bruk ny teknik kan man påverka förbättringen av produktiviteten, hanteringen av risker och miljöbelastning, arbetsförhållandena, produktionsdjurens välbefinnande samt produktionshygien. Ändamålsenliga produktionslokaler och främjande av energieffektivitet i produktionsverksamheten, ökad användning av energi som drar nytta av förnybara naturresurser samt lösningar som effektiviserar hanteringen och användningen av gödselmedel är viktiga med tanke på gårdens ekonomi, en produktion som bedrivs på ett hållbart sätt och konsekvenserna för miljön. Vi ska främja effektivare användning av produktionsfaktorer, utnyttja olika materialflöden och leta efter nya samarbetsformer i produktionskedjorna.

På grund av jordbrukets dåliga lönsamhet skulle man utan stöd inte kunna göra investeringar ens i närheten av den nivå som motsvarar behovet. Ett särskilt stort stödbehov har husdjursgårdarna, där det på grund av en kort vegetationsperiod och kallt klimat behövs stora investeringar i djurskydd, foder- och produktlager samt lagring, hantering och användning av gödselmedel. På grund av den korta, svala vegetationsperioden och den stora nederbörden är det nödvändigt att investera i täckdikning, spannmålstorkning och växthus. Då torrperioderna framöver kommer oftare behöver man också ta ett övergripande ansvar för vattenhushållningen på åkern.

Tryggandet av de grundläggande förutsättningarna för jordbruksproduktionen i Finland på samma utgångsnivå som i de övriga medlemsländerna förutsätter att produktionen stöds.

I Finland har mjölkproduktionen minskat något under de senaste åren samtidigt som den totala produktionen i EU har ökat. Produktionen i södra Finland (stödområde AB) har minskat mer än genomsnittet i Finland. Detta visar att hela landet, särskilt södra Finland, är ekonomiskt sårbart om man inte ser till konkurrensfaktorerna. De produktionskopplade stöden, som i väsentlig grad påverkar verksamhetens kontinuitet och de ekonomiska incitamenten för produktionen, är fortfarande motiverade. Figur 2.1.25 innehåller en simulering som baserar sig på Naturresursinstitutets (Lehtonen & Niemi 2018) analys av vad som skulle hända med mjölkproduktionen i Södra Finland om alla stöd frikopplades från produktionen. En liknande lokal - och kostnadsstruktur inom produktionen av nötkreatur och fårkött samt inom getskötseln skulle medföra likartade negativa effekter.

Figur 2.1.25. Simulerad mjölkproduktion 2000-2029 (Lehtonen & Niemi 2018).

Den prognostiserade förändringen i konsumtionsefterfrågan fram till år 2030 verkar inte medföra något betydande behov av andra incitament för produktionen. I prognosen på medellång sikt beräknas efterfrågan på mjölk öka både globalt och inom EU. Efterfrågan på kött skulle öka globalt, men den ökade efterfrågan skulle minska inom EU. (EU 2019).

I Finland baserar sig nötköttproduktionen till stor del på mjölkkras, vilket innebär att den effektiviserade mjölkproduktionen oundvikligen innebär färre kalvar och därmed mindre nötkött. Då finns det inget behov av att ingripa i produktionsincitament, eftersom minskningen av produktionen annars sannolikt skulle vara större än konsumtionsförändringen.

Idisslare behöver gräsmark för utfodring, vars andel i södra Finland är för liten med tanke på jordbruksnaturens mångformighet. Även känsliga områden i jordbruksnaturen och ett öppet landsbygdslandskap behöver i allmänhet nötkreatur eller får för skötseln.

Det kan vara motiverat att differentiera incitamenten för produktionen t.ex. i skärgården på grund av produktions särdrag, såsom små och spridda åkerområden, vatten - och vägtrafikens utmaningar och de kostnadsfaktorer som dessa medför. I sådana särskilda områden kan förädlingsverksamheten äventyras om den lokala produktionen minskar avsevärt. På motsvarande sätt förutsätter bevarandet av produktionen närbesläktad förädling.

Fårproduktionen och gethushållningen är små produktionsinriktningar i Finland, där produktutvecklingen och marknadsföringen är relativt liten jämfört med den övriga boskapsskötseln. Fårproduktion bedrivs ofta i områden där det inte är möjligt med ett omfattande jordbruk. Fåruppfödning bedrivs ofta på deltid, när inkomster förvärvas från flera olika källor i landsbygdsområdena. Fåruppfödningen spelar därför en viktig roll för att upprätthålla landsbygdens socioekonomiska hållbarhet.

Odlingen av proteingrödor har inte ökat i samma takt under de nordliga odlingsförhållandena som behovet av foderprotein har ökat. Leveranskedjorna för protein är ofta mycket långa, eftersom betydande mängder protein måste importeras från länder utanför EU. Odling av proteingrödor och andra specialväxter såsom stärkelsepotatis, sockerbeter och frilandsgroönaker, är en specialutveckling som är särskilt utsatt för olika risker och som kräver större kunskaper och färdigheter av jordbrukarna än t.ex. en mer sedvanlig spannmålsodling. Finlands väsentligt kortare tillväxtperiod jämfört med bättre odlingsområden innebär större utmaningar för produktionen av skörd av hög kvalitet. I synnerhet ekologisk husdjursproduktion är beroende av lokal produktion av protein. Det är viktigt att se till att jordbrukarna är intresserade av odling av specialväxter så att arealen inte minskar jämfört med nuläget, eftersom de negativa multiplikatoreffekterna på landsbygden skulle vara betydande.

Lönsamheten är också en central faktor vid odling av specialväxter. Odlingen av dessa växter är mer krävande och medför större risker än odlingen av mer konventionella växter såsom korn och havre. Avkastningen från odling bör vara högre för att jordbrukaren ska kunna välja den mest riskfyllda grödan och inte den normala grödan med lägre produktionsrisk.

Bredare granskning av riskhanteringen och dess betydelse för att trygga jordbrukets inkomstnivå

C.44: Hållbarhetsindex för gårdar, klimatanpassningspotential: ej tillgänglig f.n.

När det gäller gårdarnas riskhantering är viktiga faktorer bl.a. jordbrukarens yrkeskunnande inklusive ekonomisk kunskap, fortlöpande kompetensutveckling, byggnader som är i gott skick och ändamålsenliga för verksamheten samt har fungerande larmsystem, jordmån i gott tillstånd och fungerande vattenhushållning, växtsorter som lämpar sig för området och förädling av dessa, tillräckligt mångsidigt urval av grödor och växelbruk, odlarnas ork, samarbetsarrangemang, avbyttjänster och produktionsdjurens hälsovård samt om politiska åtgärder som påverkar sektorn är konsekventa och om marknadsförändringar kan förutses. Byggbestämmelserna och tillståndsförfarandena styr jordbrukarna att bygga ändamålsenligt och med hänsyn till produktionsförhållandena samt bedriva en produktion som beaktar miljöfrågorna.

I varje region skapas beredskap för förändrade väderfenomen genom att man odlar lämpliga växtsorter, tar hand om jordens bördighet, god torkning av skiften och förebyggande av översvämningar samt styr var byggnader placeras. Finlands växtproduktion utsätts för risker på grund av de nordliga väderförhållandena och därför bör jordbrukarna också ha större beredskap för extremväder än i dag. Försäkringarna täcker dock inte till exempel produktionsförluster som förorsakats av en kort och kall vegetationsperiod. Klimatförändringarna leder till en ökning av extrema väderfenomen och bl.a. till förändringar i värmesumman och regnmängden. I gårdsbruksenheternas hållbarhetsmål är inkomstjämnning mellan åren dock inte någon lösning när inkomsterna är kroniskt låga. I stället för att minska inkomsternas volatilitet behöver man i första hand utveckla själva inkomstbildningen och först därefter kommer inkomstjämnningen.

Husdjursgårdarnas växande storlek och specialisering ökar djurtransporterna och därmed risken för spridning av djursjukdomar. Samtidigt ökar gårdarnas kostnader för utrotning av sjukdomar, och riskhantering genom försäkringar blir allt svårare.

Primärproducenter inom matproduktionen, dvs. jordbrukarna, är en direkt målgrupp för odlarstöd samt jordbrukets investerings- och startstöd. Odlarstöden används för att jämna ut skillnader i produktionskostnaderna som beror på skillnader i odlingsförhållandena mellan olika områden. Dessutom främjar stöden bl.a. miljöskydd i produktionen, produktionsdjurens välbefinnande och ekologisk produktion. Inom primärproduktionen är strukturstöden särskilt viktiga för unga producenter i inledningsskedet av jordbruksverksamheten och i den fortsatta utvecklingen av produktionen.

Genom att utöka företagets storlek kan man öka företagarkinkomsten, förbättra produktiviteten och minska enhetskostnaderna inom produktionen. Företagens lönsamhet kan också förbättras genom att öka kunskapen till exempel med hjälp av rådgivning. Andra villkor som påverkar produktionen, till exempel föreskrifter om djur- eller miljöskydd, har förutom sitt huvudsyfte också en stor roll i hur primärproduktionen ska organiseras på gårdsnivå och hurdana produktionskostnader som indirekt uppstår.

Den egna primärproduktionen är fundamentet i den inhemska livsmedelskedjan, som i sin helhet sysselsätter över 300 000 personer. Tack vare tryggheten av den inhemska primärproduktionen av mat har finländarna tillgång till inhemsk mat som värdesätts mycket högt i Finland. Det är väldigt viktigt att man i de olika skedena av produktionen också på gårdsnivå bättre identifierar och beaktar konsumenternas förväntningar och den kontinuerliga förändringen av verksamhetsmiljön (se de särskilda målen 2 och 9). Här har kompetensutveckling stor betydelse. En konkurrenskraftig primärproduktion som skapar mervärde är en grundläggande förutsättning också för en framgångsrik verksamhet på exportmarknaden för livsmedel. Primärproduktionen skapar dessutom på ett bredare plan sysselsättning och välfärd i landsbygdsområdena och är en viktig del av företagsnätverket på landsbygden. Landsbygdslandskapet hålls samtidigt öppet och välskött.

Användningen av offentliga medel för stöd till inhemsk matproduktion medför kostnader för skattebetalarna, vilket innebär att produktionen måste svara mot samhällets krav. Jordbruksproduktionens konsekvenser för miljön och naturens tillstånd har stor inverkan på hela samhället, och dessa effekter kan vara både positiva och negativa. Effekterna ska beaktas genomgående i de val som görs inom jordbrukspolitiken.

Behovsanalyserade åtgärder som främjar särskilt mål 1:

- Med stödinstrument som lämpar sig för Finlands utgångsläge ska vi utjämna skillnader i produktionsförhållanden mellan olika områden och trygga de grundläggande förutsättningarna för primärproduktion av mat
- Vi främjar produktivitetsförbättringar och kostnadseffektivitet på gårdarna med alla tillgängliga medel (åtgärder prioriteras under särskilt mål 2)
- Vi ökar företagarnas yrkeskunnande och samarbete betydligt (genomgående åtgärd)
- Vi utvecklar riskhanteringen och särskilt beredskapen till en mer integrerad del av gårdarnas verksamhet (genomgående åtgärd i olika särskilda mål)
- Vi tar stor hänsyn till klimat- och miljökraven och klimat- och miljöpåverkan i produktions- och arbets-sätten, främjar resurseffektivitet och cirkulär ekonomi (utgångspunkt för förbättring av konkurrenskraften) (åtgärder prioriteras under de särskilda målen 4, 5 och 6)
- Vi säkerställer högklassiga, rena och spårbara insatsvaror och livsmedelsråvaror även framöver (utgångspunkt för förbättring av konkurrenskraften) (prioriteras i de särskilda målen 3 och 9)
- Vi säkerställer en hög nivå på djurhälsovård och -välfärd i produktionen (utgångspunkt för förbättring av konkurrenskraften) (åtgärder prioriteras i de särskilda målen 3 och 9)
- Vi tryggar landsbygdens servicenät och infrastruktur och skapar goda förutsättningar för en modernisering av dem (åtgärder prioriteras i särskilt mål 8)

2.1.4. Stödåtgärdsstrategi

Utifrån nuläges- och behovsanalysen möter vi särskilt mål 1 framförallt med följande interventionstyper (stödåtgärder) som avses i CAP-strategiförordningen:

- Grundläggande inkomststöd för hållbarhet (artikel 17-24)
- Kompletterande inkomststöd för unga jordbrukare (artikel 27)
- Naturliga eller andra områdesspecifika begränsningar (artikel 66)

Särskilt mål 1 kan även främjas med andra typer av stödåtgärder som har tydligare fokus på andra särskilda mål eller är genomgående. Hur dessa typer av stödåtgärder påverkar särskilt mål 1 klarnar när detaljerna i de konkreta stödåtgärderna fastställs för Finlands CAP-plan. Andra interventionstyper (stödåtgärder):

- System för klimatet och miljön (artikel 28)
- Kopplat inkomststöd (artikel 29-33)
- Sektorsspecifika interventionstyper (artikel 39-63)
- Miljöåtaganden, klimatåtaganden och andra förvaltningsåtaganden (artikel 65)
- Investeringar (artikel 68)
- Etablering av unga jordbrukare och jordbruksföretag (artikel 69)
- Riskhanteringsverktyg (artikel 70)
- Samarbete (artikel 71)
- Kunskapsutbyte och information (artikel 72)

Utifrån de identifierade behoven för särskilda mål behöver Finland inte ta i bruk följande interventionstyper:

- Kompletterande omfördelningsinkomststöd för hållbarhet (artikel 26)
- Stöd till småbrukare (artikel 25)

Indikatorer kopplade till särskilt mål 1:

Outputindikatorer O.3-O.7:

- O.3 Antal mottagare av stöd inom den gemensamma jordbrukspolitiken
- O.4 Antal ha för frikopplat direktstöd
- O.5 Antal stödmottagare för frikopplat direktstöd
- O.6 Antal ha som omfattas av ökat inkomststöd till unga jordbrukare
- O.7 Antal stödmottagare som omfattas av ökat inkomststöd till unga jordbrukare

Resultatindikatorer:

Resultatindikatorer	Målvärden
R.4. Koppling av inkomststöd till normer och god praxis: Andel utnyttjad jordbruksareal som omfattas av inkomststöd och är underställd villkor.	99 %
R.5. Riskhantering: Andel jordbruk med riskhanteringsverktyg. STÖDINSTRUMENTET TAS INTE I BRUK I FINLAND	
R.6. Omfördelning till mindre jordbruksföretag: Procent ytterligare stöd per hektar för berättigade jordbruksföretag som är mindre. STÖDINSTRUMENTET TAS INTE I BRUK I FINLAND	

R.7. Ökat stöd till jordbruksföretag i områden med särskilda behov: Procent ytterligare stöd per hektar i områden med större behov.	100 %
R.8 Främjande av jordbruk inom särskilda sektorer: Andel jordbrukare som får kopplat inkomststöd för att förbättra konkurrenskraften, hållbarheten eller kvaliteten	34 %
R.30PR Generationsskifte: Antal stödmottagare som startar med stöd från den gemensamma jordbrukspolitiken	2 600

Effektindikatorer I.2-I.5:

I.2 Minska inkomstskillnader: Utveckling av inkomster i jordbruket jämfört med den allmänna ekonomin

I.3 Minska svängningarna i jordbruksinkomsterna: Jordbruksinkomsternas utveckling

I.4 Stöd till jordbruksinkomster som det går att leva på: Utveckling av inkomstnivåerna i jordbruket per sektor (jämfört med genomsnittet inom jordbruket)

I.5 Bidra till territoriell balans: Utveckling av inkomstnivåerna i jordbruket i områden med naturliga begränsningar (jämfört med genomsnittet inom jordbruket)

Källor:

Lehtonen & Niemi 2018. Effects of reducing EU agricultural support payments on production and farm income in Finland.

EU Commission 2019. Voluntary coupled support; Review 2019

Klimat- och väderdata: Meteorologiska institutet (www.ilmatieteenlaitos.fi) www.ilmatieteenlaitos.fi)

Åkerstruktur och istandsättning: Salaojayhdistys ry (www.salaojayhdistys.fi) www.salaojayhdistys.fi)

Arealindikatorer: Statistikcentralen, "Finland i siffror" (www.stat.fi/tup/suoluk/) www.stat.fi/tup/suoluk/)

Befolkningsstäthet i EU: Eurostat (ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/)

Köp av skiften och åkrar: Lantmäteriverket (www.maanmittauslaitos.fi)

Åkerarrendepriiser: Naturresursinstitutet (www.luke.fi/uutinen/pellon-vuokrahinnat-2016/)

Livsmedelssäkerhet, djursjukdomar, växtskydds- och gödselmedel:

Naturresursinstitutet: Matfaktasidorna, www.luke.fi/ruokafakta/,
www.luke.fi/ruokafakta/yleista-tietoa/antibioottien-kaytto/;

Livsmedelsverket (www.ruokavirasto.fi/tietoa-meista/mika-on-ruokavirasto/elintarviketurvallisuuden-varmistaminen/arviointi-ja-raportit/sectorikohtaiset-valvontaraportit-2019/)

EFSA (www.efsa.europa.eu/)

Intäkter och kostnader i vissa EU-länder: Kommissionens FADN-system, www.ec.europa.eu/agriculture/rca/index.cfm

Jordbrukets struktur och produktion: Naturresursinstitutets statistiktjänster (stat.luke.fi).

Elektronisk ansökan om stöd: Livsmedelsverket

(www.ruokavirasto.fi/tietoa-meista/asiointi/sahkoinen-asiointi/vipu/kayttajatilastoja/)

Djurtäthet i EU-länderna: Eurostat, Livestock density index.

Yrkesutbildning: Naturresursinstitutet, www.luke.fi/uutinen/suurimmalla-osalla-viljelijoista-on-ammattillinen-koulutus/

Jordbrukets inkomst- och lönsamhetsutveckling: Naturresursinstitutet, Taloustohtori (portal.mtt.fi/portal/page/portal/taloustohtori)

Gårdsbrukensheternas skuldsättning: Statistikcentralen, Maa- ja metsätaloustalouden tilasto. (<https://www.tilastokeskus.fi/til/mmtal/index.html>)

Livsmedelsverkets riskbedömningsrapporter:
www.ruokavirasto.fi/tietoa-meista/julkaisut/julkaisut/riskiraportit/

Växtskadegörare – spridningsvägar och värdet av hotad produktion:
www.ruokavirasto.fi/globalassets/tietoa-meista/julkaisut/julkaisusarjat/tutkimukset/riskiraportit/kasvintuhoojien-leviamisvaylat-ja-kasvintuhoojien-uhkaaman-tuotannon-arvo_1_2014.pdf

Möjliga ankomstvägar för afrikansk svinpest:
https://www.ruokavirasto.fi/globalassets/tietoa-meista/julkaisut/julkaisusarjat/tutkimukset/riskiraportit/paivitetty_2017_eviran_tutkimuksia_4_2011.pdf